

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, november 20.

Mai számunk főbb közleményei:

Vészerek: Két tűz között.

A képviselőház ülése.

A jegyzők javadalmazása.

Gyermekrabló koldusasszony.

Tizza és Körber harcra.

Stefánia és Lujza.

Sikkasztás a belügyminisztériumban.

Az új kaszárnya a vásártéren.

Eltűnt aradi hivatalnokok.

Az aradi képkiallítás.

Széngázmérgezés a fővárosban.

A szerelmes könyvelő.

Az édes apa.

Tárcsa: József főherceg narancsa. Irta: Tewrewk István. — A bíró. Irta: Dorosevics F.

Regény-Csarnok: Az Antikrisztus esodál. Irta: Lagerlöf Zelma.

Két tűz között.

Arad, november 19

Az obstrukció eszeveszett háborújában az alkotmányos rend teljes fölforgatására törő ellenzéknek segítségére sietett Körber osztrák miniszterelnök azzal a kirohásával, melyet a magyar állam és a magyar nemzet szuverenitása ellen intézett. Ez a rossz akaratú és gonosz indulatú osztrák államférfi — a mint most már kétségtelenné vált — annak a reakciós osztrák udvari pártnak az eszköze, mely az ő céljainak megvalósításához Magyarországon a törvényes rend teljes megdöntésére tör; azt remélvén ezzel, hogy az ellentállásban így meggyengült országnak egy abszolút kormányzott Ausz-

triába való végleges beleolvasztását majd annál sikeresebben megvalósíthatja.

Igy dolgozik egymás kezére a magyar haza boldogulásának két legádázabb ellensége, a klerikális-demagóg ellenzék és az osztrák reakció; és míg a hazai desperádók itthon az obstrukcióval igyekeznek felrobbantani a magyar parlamentet, addig Bécsben az ő barátjuk, Körber osztrák miniszter a magyar nemzet alkotmányos jogait letagadó nyilatkozatával vet gáncot a magyar kormányra, hogy kompromittálja azt saját nemzete előtt és állandósítsa az országban a közösüges válsággal együtt a kormányválságot is.

A magyar kormány tehát, mely még a bemutatkozás nehézségein is alig esett keresztül, két tűz közé került és kettős arcúban kell harcolnia. Míg itthon az obstrukció fojtogató hurokvetései ellen küzd, addig a miniszterelnök Bécsben kell hogy megvívja az élethalál harcot orvul támadó kollégája s az azt támogató svaregelb reakcióval. Meglehet, hogy míg itthon a kormány eredményes harcot folytat s taktikai előnyök kivívásával teszi kedvezőbbé végleges győzelme esélyeit, addig maga a kormány feje paizson érkezik vissza a magyar fővárosba, mint a reakció által kivégzett áldozata nyílt fellépésének és bátor szavának.

Ez az eshetőség pedig nincsen kizárva, bár a magyar miniszterelnöknek ez alkalomból eredhető bukása már csak azért is valószínűtlen, mivel a végzetes dilemma, melynek már Khuen-

Héderváry is áldozatul esett, a megismétlődés esetén oly világraszóló botrányt képezne, mely a történelem szennyét és vért törő lapjaira is szokatlanul illelnek rá.

Mert közelről tekintve úgy áll a dolog, hogy midőn a király által kinevezett kormány jól-rosszul megvetette a lábát a magyar parlamentben, akkor az osztrák miniszterelnök egy olyan nyilatkozat következményei elé állítja, melyek őt felvagy lefelé, de biztosan elbuktatják.

Khuen-Hédervárynak nem volt szabad Körber jogtipró nyilatkozatait a magyar parlamentben megcáfolnia s visszautasítania, tehát bukni kellett saját pártja által. Ha Tizza most — elődjének eljárásával ellenkezőleg cselekedvén — fölfelé bukne meg, akkor megrendülne a kormányzat alkotmányosságába vetett hit és bizalom, s kezdődne, a mitől félünk, de a mitől a kedvező végzet mindekkoráig megóvott, az alkotmányos államélet és jogrend teljes fölbomlása.

A viszonyok ilyen alakulása adja meg a különös helyzet képét. A magyar és osztrák miniszterelnök ma Bécsben egy asztalnál, egy azon fejedelem elnöklete alatt néz egymással farkasszemét, midőn hivatalos teendőik kötelme által a delegációk elé terjesztendő közös költségvetést kell kollegiális tárgyalások révén megállapítani. Szóba kerül-e köztük a kettejük elintézetlen ügye, vagy el lett már eleve békésen intézve, vagy csak halasztva, vagy pedig egyik vagy másik kormányelnök visszaléptét vont a szükségszerűen maga

József főherceg narancsa.

Irta: Tewrewk István.

Igy november táján évente megjelen a lapokban a következő személyi hír: „József főherceg családjával téli tartózkodásra Fiuméba utazott.“ Olvastuk most is s a Villa Guiseppe ismét lakóul tudja a magyar királyi honvédség főparancsnokát és családjának egy részét. A mi fenséges urunk nejét: Klotild főhercegnőt s a gyermekeket, akik még otthon vannak: Klotild és Erzsébet főhercegnőket. A „kicsinyeket“, ahogy József főherceg őket talán még ma is becézve nevezi, ámbár már felnőttek, nyilasra érő bájos bimbói a Habsburg-ház magyar ágának. A többit új otthonba vezette az élet és egyet — a halál. József Ágost főherceg a budai királyi lakban él szép családi életet királyunk egyik unokájával: Auguszt főhercegnővel s gyermekeivel s mint kitűnő katonai szolgálat Budapesten. Mária Dorottya főhercegnőt Fülöp orleansi herceg, Margit főhercegnőt Thun és Taxis Aibert herceg vitte magával életboldogítóul, szerető hitvesül. László főherceg örökre pihen.

A családfő, az immár hetven éves, de még lélekben és testben erős, igaz magyar honvéd bizonyára most is szándékban jár-ke-l a világtól átvett nagy parkban, szorgalmasan kertészkedik, vagy szobájában olvas, ír, munkálkodik, majd pihenésül családjával szóra-

kozik. Mert József főherceg a boldogult Kneipp páternek feltétlen híve. Egyszer, így beszél, mikor ishiásza ellen sehogyse lett gyökeres gyógyszert, Wörishofenből magához kérte a víz- és levegőgyógyász ruszikus apostolát: az öreg Kneippot, aki el is jött hozzá Alcsuthra. Bicskén főhercegi fogat várta s ez vitte Alcsuthra, ahol Kneipp a park előtt kiszállott. Mikor a hatalmas kert százados fái alatt a kastély felé tart, megpillant egy ielsugárzó szökőkutat egy nagy vízmedence közepén. Kneipp és a víz elváhatatlan jó barátok s uccu! az öröfű tisztelendő ur rögtön le is vetkőzik, beugrik a medencébe, már amennyire ugyan csak természetes volta az „ugrás“-t megengedi s önelégülten lubickol a vízben. Egy közeli úgasból, ahol József főherceg beteg lábával pihen, mosolyogva nézi ezt az Alcsuthon, de másutt is szokatlan wörishofeni jelenetet, mely Kneippot, az új faradalmi után, egészen felűditte. A páter gyorsan magára ölti ruházatát s elvéhez híven, azon nedvesen indul fenséges betegének felkeresésére. Megtörtént-e, vagy csak költött adoma? Mindenesetre jellemző.

Már jó egy évtizede, hogy József főherceg kitüntető meghívására Fiuméba utaztam. A fenséges ur egy szakkertész rendkívül érdekes magyarázataival kalauzolt. Körutunk közben feltűnően gondozott helyhez jutottunk. A karcsú kis fákak vasrudakhoz erősített vászonlevelek óvták az időjárás zordsága ellen. Fölöttük

és oldalt, mint valami baldachint és függönyt lehetett kifeszíteni vagy bevonni egy házra.

— Evett-e már fáról narancsot? — kérdi a főherceg.

— Még nem, fenséges uram!

A főherceg lép egy kicsiny, de érett narancsot s átnyújtja nekem.

Most már „ösmertem azt a hont, hol a narancs virul“, de hogy ez Fiumében lenne, sziklás hegyoldalon, vaióban, meglepett. Oriási fáradságba és sok költségbe került, míg József főherceg a kastélya körüli sziklás talajtily tündéres kertté átalakította. Az ő izmos két karja is sokat munkált itten s katonai szolgálattétele mellett az előszeretettel és fáradhatlanul gyakorolt szabadban való munka kedvező oka az ő egészséges szikárságának.

A narancsot zsebembe tettem. Tisztelgés után Fiumében sétálgatva, azon gondolkodtam, vajjon volna-e nekem itt egy ismerősöm? Hogyne, Mócs Zsigmond, a fiemei magyar ujság szerkesztője. Fölkerestem, hadd töltsük el kedélyesen a napot. Hadd csevegjünk mi tolforgató magyarok a magyar tengerparton magyarul.

Egy külvárosi emeletes házban rábukantam. Borzas kis lány áll a kapuban. Megkérdelem tőle magyarul, majd németül, hol lakik Mócs Zsigmond? Nagy szembogyóival kíváncsian néz rám, majd mosolyogva mondja: „Si Si!“ s int, hogy kövessem.

után a vizsaly? . . . mindez, ugy lehet, már e sorok megjelentével egyidejűleg eldőlt lesz, mert sokáig semmiesetre sem húzódnak.

Mint említők, bizunk abban, hogy a bécsi találkán nem a magyar miniszterelnök lesz a vesztes, vagy legalább úgy fog visszatérni Bécsből, hogy agyarkodó osztrák kartársával nem törődve, minden erejét az obstrukció leküzdése és a törvényes rend helyreállítására fordíthatja; és addig is, míg ez üdvös és a monarchia belbékéjére nézve életkérdést képező feladatát meg nem oldja, a Bécs felől intézett bombavetést erre az időre legalább leintik.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 19.

Nagyon csöndes ülésre van kilátás. A tegnapi reminiscenciák dominálják a hangulatot s a folyosón békepipák füstje karikázik a mennyezet felé. Tisza és Lukács bécsi utjáról esik a legtöbb szó. Általános az a nézet, hogy a magyar miniszterelnök és a bécsi kollegája közt most kenyértörésre kerül a sor.

Az obstrukció folyik zavartalanul tovább. A harci pártiak nem is akarnak tudni békéről.

— Mi nem alkudni akarunk. A nemzet jogos követeléseit képviseljük s azokból nem is engedünk! — mondja Szederkényi Nándor.

Egyébként ma van tulajdonképpen az első nap, melyen az obstrukciónak meghosszabbított ülést kell kitölteni. Kerest is töltelket szorgosan, de nem talált mást, csak egy kis jegyzőkönyvi vitát, a melylyel lehetett egy kis határozatképtelenséget is produkálni, úgy hogy csakugyan sikerült az ország idejéből egy félórát elcsenni.

A folyosón ma még bizonytalanabb hangulatok terjengenek. Tisza István gróf miniszterelnök Bécsben van s a kombinálásoknak ez még újabb tápot nyújt. A miniszterelnököt a Ház ülésén Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter helyettesíti.

A képviselőház ülése november 19-én.

— Kezdeté d. e. 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

Perczel Dezső elnök az ülést megnyitja. A jegyzőkönyv hitelesítésénél többen szót kérnek.

Ugron Gábor: Kifogásolja, hogy a jegyzőkönyv nem emlékezik meg a tegnapi napirend előtt történetekről, kéri az utólagos kiigazítást.

Holló Lajos: Nemcsak a felszólalókat kell regisztrálni, hanem a felszólalások tárgyát is fel kell tüntetni a jegyzőkönyvben. Kéri, vegyék be a jegyzőkönyvbe a napirend előtt felszólaltak nevét s azt is, hogy miről beszéltek.

Kubik Béla: Hasonló értelemben szólal fel.

Perczel Dezső elnök: Nincs ugyan a Ház praxisával összefüggésben, de azért ezuttal mégis elrendeli a jegyzőkönyvnek olyképen való kiigazítását, hogy a napirend előtt felszólaltak nevét is bejegyezzék.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter a távollévő miniszterelnök helyett fejezi ki a kormány hozzájárulását az elnöki indítványhoz. Nem tartja szükségesnek, hogy a felszólalások tárgyát is beveggyék a jegyzőkönyvbe, hiszen a jegyzőkönyv azt úgy is megőrökíti.

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy egy nemzet közjogának védelme van oly fontos tárgy, hogy az a jegyzőkönyvben megemlítsék.

(Nincs határozatképeség.)

Szederkényi Nándor és báró Kaas Ivor kívánnak még a tárgyhöz hozzászólni.

Perczel Dezső elnök kijelenti, hogy jegyzőkönyvi vitához csak négyen szólalhatnak fel, azért a vitát berekeszti. Szavazás alá bocsátja a kérdést, vajjon csak a felszólalók neve vétesse a jegyzőkönyvbe, vagy a felszólalások tárgya is?

Kubik Béla: Nem vagyunk határozat képesek.

Perczel elnök: Elrendeli a képviselők megszámolását és midőn kitént, hogy csak 94-en vannak jelen, az ülést tíz percre felfüggeszti.

Tíz perc szünet után már tömöttebbek a jobboldal padsorai, ellenben a baloldalon alig egy-ketten lézengenek. Mikor Perczel elnök megnyitja az ülést, a jobboldal zajosan kiabál:

— Katalógust! Katalógust!

Elnök csöngtet és elrendeli az előbb feltett kérdésre a szavazást. A jobb tábor feláll, s látva, hogy a baloldalon alig van valaki, kiáltozni kezd:

— Ellenpróbát kérünk!

Az elnök elrendeli az ellenpróbát és ime hivatosan is kiűnik, hogy a harcias ellenzéknek mindössze három tagja van bent a terem-

ben: Barabás, Kaas és Kubik álianak fel az ellenpróbánál. A jobboldal gunyosan nevet, Gajári Géza és Kubik Béla közt csipős szóval hangos évődés kezdődik, míg az elnök rájuk nem csöngtet s ki nem jelenti, hogy következik az ujoncozási vita.

(Az ujoncozási vita.)

Szederkényi Nándor a mai vita főszoneka, nagy halmaz irat fekszik előtte, a mik között buzgón rendezget. Előbb azonban Nosz Gyula szólal fel a javaslat ellen.

Nosz Gyula: Kijelenti, hogy neki ma is ugyanaz az álláspontja, mint akkor, a mikor kilépett a szabadelvű pártból. Hogy mily igaza volt, hogy kilépett, kiténik a következményekből. Mert ime, a szabadelvű párt is szükségesnek tartotta, hogy a katonai kérdésekben programot készítsen. Csakhogy szót ez a program nem elégti ki és épp ezért jogosultnak tartja az ellenzék küzdelmét. Szól Tiszának arról a tervéről is, mely szerint az 1899: XXX. t. cikk megkerülésével akarná az olasz kereskedelmi szerződést megkötöni. E tekintetben pártkonferencia egybehívását javasolná, hogy ott megbeszéltesse a szerződés megkötésének módjait. Az ujoncojavaslatot egyébként nem fogadja el.

Szederkényi Nándor áll fel majd szólásra és hosszú beszédet mond a javaslat ellen. Azzal kezdi, hogy a Tisza szép nyilatkozata nyomán támadt tegnapi lelkes jelenet feljogosítja őt, hogy a jobboldalhoz forduljon azzal a kérdéssel: jöjjenek az ellenzék segítségére, a nemzeti nyelv ügyében is, úgy a mint tegnap Körberrel szemben segítségére jöttek az alkotmány megvédésében. Szó ezután hosszú történelmi visszapillantásokba bocsátkozik, a magyar nyelv, mint a magyar vezényszó jogosultságának bebizonyítására. Magyarországon, ugymond, a hadselegben nem lehet állandó a német nyelv, a minthogy az országban sem tudták soha meggyökeresíteni. Példa rá József császár, aki egész életében azon munkálkodott, hogy Magyarországot németté tegye, és aki a halálos ágyán volt kénytelen belátni törekvése meddőségét, a miért aztán vissza is vonta minden rendelkezését. Déli félegy után Szederkényi szünetet kér.

Perczel elnök tíz percre felfüggeszti az ülést.

(A véderő revíziója.)

Szederkényi szünet után folytatta beszédét. Végül határozati javaslatot nyújtott be arra vonatkozólag, hogy a kormány azonnal terjessze be a véderő revíziójára vonatkozó törvényjavaslatot.

A bíró.

Irta: Dorosevics Feodor.

Azrael, a halál angyala végigrepült a földön s megérintette szárnyával Ozmant, a bölcs kádit.

A bíró meghalt s halhatatlan lelke most ott állt a próféta előtt. A paradicsom bejárájánál volt ez. Az illatos fákról, a melyeket rózsaszínű hó fedett, csodálatos harangjáték hangzott alá, a mennyei hurik éneke, amely földentuli gyönyörűséggel biztatott.

— Eressz be a paradicsomba, ó próféta — mondta Ozmán bíró.

— Helyes — felelte a próféta — csak mond meg előbb, hogy mivel gondolod, hogy megérdemelted? Nekünk itt az égben törvényünk van, amely szerint senki be nem jöhet, aki meg nem érdemelte.

— Törvényetek van? . . . s a bíró mélyen meghajolt, kezét a homlokára s szívére tette a legnagyobb tiszteleadás jeléül. — Nagyon szép, hogy nektek is vannak törvényetek. Ez már dicséretes dolog. A törvénynek mindenütt uralkodni kell, mindenütt ki kell szolgáltatva lenni. Nálatok egészen jó rend van.

— Tehát mivel érdemelted meg a paradicsomot? — kérdezte a nagy próféta.

— Nincs bűn a lelkiismeretemen. Egész életemen át csak a bűnt itéltem el. Bíró voltam ott lenni a földön. Itéltem, még pedig nagyon szigorúan.

— Akkor tehát nagyon valószínű, hogy magad rendkívül erényekkel tündököltél, hogy olyan szigorúan itéltél, — mondta a próféta.

Mindjárt földszinten egy ajtóra mutat. Nehánszor kopogtatok, de választ nem hallok. Megnyomom a kilincset, az ajtó nyílik és én mindjárt egy szobába lépek. Meglepetve állok meg a küszöbön.

A szoba közepén összehajtható ágy, de most teljesen felszerelve s bent egy kiaszott, sárga arcú férfi. Lesóványodott kezét nehezen emeli fel s int, hogy menjek közelebb. Beszél is, de nem hallok.

— Mócs ur?

— Igen, — mondja alig hallhatólag. — Honnan jön?

— A fenséges urnál voltam s ide jöttem.

— Oh beh kár, hogy így talál: — s kinosan köhög. — A fenséges urnál volt? — s a szemé fölragyog.

A szomszéd szobából még kinosabb köhögés hallható.

— A feleségem, szegény, még rosszabbul van, mint én. De beszéljen! Mondja kérem: mit szól a fensége? Látta: ott a falon függ egy domborművű arcképe.

Beszélttem, beszéltem Mócs Zsigának, hogy minél kevesebbet kelljen neki beszélni s végül kivettem zsebemből a narancsot s átnyújtottam neki.

— A fenséges ur maga tépte le kertjében a fáról. Nekem adta. Fogadja el tőlem.

Csupán egy kis narancs. De mennyire megörült neki a nagybeteg újságíró.

Néhány hét múlva meghalt a felesége. S nem soká utána elhunyt a szeretetreméltó bohém is: szegény Mócs Zsiga.

A bíró arca elkomorodott.

— Ami az erényeket illeti, nem akarom azt mondani. . . Eppen olyan voltam, mint más ember. De itéltem, mert ezért kaptam a fizetésemet.

— Az nem valami túlságos nagy erény, — mondta a próféta mosolyogva, — hogy az ember fizetést kap. Egyetlen egy embert sem ismerek, még legbűnösebbek között sem, akik a fizetést visszautasították volna. Szóval a dolog így áll: te azért itélted el az embereket, mert nem voltak meg bennük azok az erények, amik te benned. S ezért még fizetést is kaptál. Azok, akik fizetést kapnak, itélkeznek azoknak, akik nem kapnak fizetést. A bíró elítélheti a közönséges halandókat. De a közönséges halandó nem itélheti el a bírót még akkor sem, ha bebizonyítottan nincs igaza. Ugy van?

A bíró homloka komor ráncokba húzódott.

— A törvények szerint itéltem, — mondta szárazon. — Ismerek minden törvényt nagyon jól, azok szerint itélek.

— Nos és azok, akiket elítéltél, ismerték a törvényt? — kérdezte a próféta kíváncsian.

— O, nem; — felelte büszkén a bíró, — honnan ismerték volna? Ez nem mindenkinek a dolga!

— Tehát elítélted az embereket azoknak a törvényeknek a nem teljesítéseért, amelyeket még csak nem is ismertek? — kiáltott fel a próféta. — Ugyan valid, meg, hogyan gondolkozol te magad erről a dologról? Iparkodtál-e azon, hogy megtanítsd őket a törvényekre? Törekedtél-e arra, hogy fölvilágosítsd a tudatlanokat!

Bedóházy János beszélt ezután egész az ülés végéig az ujoncjavaslat ellen. Megvallja, hogy ő is azok közé tartozik, akik mindig keresték a kibontakozás módját, más kibontakozást azonban nem tud elképzelni, mint azt, hogy a nemzet álláspontjának győzelmet kell aratnia.

Az ülés délután háromnegyed 3 órakor végződött.

TÁVIRATOK.

A bukaresti magyarokról.

Bukarest, nov. 19. A bukaresti kat. magyarság nagy öröme a kat. magyarság elszakadhatott a németektől és megalakíthatta külön magyar egyházközségét. Az alakuló közgyűlésen igen sokan voltak jelen és nagy lelkesedéssel kimondták a külön egyházközségbe való tömörülést. Az egyházközség elnöke *Poliány Zoltán*, a bukaresti magyar ujság szerkesztőjét választották meg. A tisztviselők a megválasztott elnökkel élükön tisztelegtek *Hornstein* br. róm. kath. érseknél, a ki biztosította az egyházközséget jóindulatáról.

A Panama szerződés.

Washington, nov. 19. A Panama köztársaságnak a csatornaszerződés megkötésére kiküldött bizottsága New Yorkból ideérkezett. Két nap múlva megtörténik a Hay és Bunau Varilától kötött szerződés elfogadása. Ezen szerződés sokkal egyszerűbb, mint a Hay-Herrand-féle, bár alapvonásaiban a két szerződés azonos. Az Egyesült Államok a szerződés alapján feltétlen szuverenitást nyernek a csatornavonalon.

A jegyzők javadalmazása.

(A miniszterelnök körrendelete.)

Arad, november 19.

Megemlítetük, hogy a belügyminiszter a napokban egy körrendeletet adott ki, melyet a községi és körjegyzők javadalmazására vonatkozó adatok bekívánása tárgyában valamennyi vármegye alispánjához intézett. A rendelet ma érkezett meg Aradon *Dálnoki Nagy Lajos* dr. alispánhoz és egész terjedelmében így hangzik:

— Azért kaptam a fizetésemet, hogy itéljek.

S a bíró mogorván s gyanakodva nézte a prófétát. A szeme csak úgy villogott a dühtől.

— Meg kell mondanom próféta, hogy olyasmikről beszélsz, amik egyáltalán nem tartoznak a dologra, — felelte mérges hangon. — Veszedelemes dolgok ezek, amiket itt érintesz. Nagyon is szabad irányban bölcseledel! A kérdéseid után attól kell félnem, hogy nem vagy próféta, sőt még csak igaz hitű sem, hanem gyaúr. S azért vádolnak tégedet negyedik törvénykönyvünk szerint, a százhuszonnyolcadik lap negyedik felülől olvasott sora alapján, s ama magyarázatok alapján, amelyeket e törvényhez csatoltak az ősz tudósok, szent molnáink.

A próféta ekkor már nem állhatta tovább, felkacagott:

— Eredj vissza a földre, bíró, — mondta.

— Te itt nekünk az égben nagyon szigorú vagy! Itt mi igazán sokkal, sokkal elnézőbbek vagyunk.

S visszaküldte a bölcset a földre.

— De hogyan tegyem ezt meg, ha már egyszer meghaltam? — kérdezte a bíró. — Hogyan okoljam meg ezt a formulát?

— Kérlek, légy szíves a halálotat meg nem történtnek tekinteni, — felelte a próféta mosolyogva.

— Ah ugy? Ez más. Helyes. Amint a dolog ebben az alakban történik meg, belenyugszol!

S a bíró visszatért a földre.

Az országgyűlésen kifejtett kormányprogram szerint az állami, valamint a vármegyei tisztviselők fizetésrendezésén felül a községi és körjegyzői kar javadalmazásának rendezését is célba vettem.

E fontos kérdés megoldásáról mindenek előtt tisztában kell lenni az egész vonalra kiterjedő fizetésrendezés pénzügyi követelményeivel, tehát sürgős szükség van a községi és körjegyzők mai tényleges javadalmazásának hű és pontos ismeretére, minthogy az 1892. évben a községi-háztartásra vonatkozólag bekívánt és összeállított statisztikai adatok ma már alapul nem vehetők.

Hogy az országos áttekintéshez szükséges adatok minél gyorsabban és minél megbízhatóbban beszerezhetők legyenek: gyakorlatias eljárásnak azt tartom, hogy az adatokat közvetlenül maguk a községi- és körjegyzők szolgáltatassák, de azokat úgy a főszolgabírák, mint a pénzügy igazgatóságok mellé rendelt számvevőségek (számvevőségi kirendeltségek) is felülvizsgálják és hitelesítik.

Evégből a jegyzők által kiállítandó kimutatásokhoz szükséges nyomtatványokat megfelelő számu példányban mellékelve oly felhívással küldöm meg címnek, hogy azokat a járási főszolgabírák útján a községi és körjegyzőknek szétküldvén, utasítsa őket, hogy úgy a saját javadalmazásukra, valamint a nagyközség, illetőleg a körjegyzőséghez tartozó minden egyes község állami adójára és a községek pótdózárlékára vonatkozó hiteles adatokat a kimutatások megfelelő rovataiba — az azokon olvasható utasítások szigorú szem előtt tartásával — jegyezzék be és a kimutatásokat aláírásukkal és pecsétjükkel ellátva, a járási főszolgabíróhoz haladéktalanul terjesszék fel.

A főszolgabírák a kimutatásban foglalt adatokat a rendelkezésükre álló hivatalos adatok alapján vizsgálják meg és a kimutatásokat hitelesítési záradékkal és aláírásukkal ellátva, közvetlenül a pénzügyi igazgatóság mellé rendelt számvevőséghez (számvevőségi kirendeltséghez) köldjék be.

A számvevőség az egyes kimutatásokban foglalt adatokat a saját részéről is átvizsgálván és esetleg helyesbitvén, a vármegyében lévő községi és körjegyzők illetményeire, valamint az állami adóra és a községi pótdókra vonatkozó számadatokat járáások szerint csoportosítva, nagyközségenként, illetőleg körjegyzőségenként egy folyószám alatt a szintén mellékelte és a számvevőség rendelkezésére bocsátandó főkimutatásban foglalja össze; a számadatokat először járáások szerint, a kimutatás végén pedig a járási összegek felsorolásával az egész vármegyére nézve összegezze és az így módon szerkesztett kimutatást a számvevőségi főnök, (illetőleg a számvevőségi kirendeltség vezetőjének) aláírásával ellátva, az egyes jegyzők javadalmazására vonatkozó részletes kimutatásokkal együtt mielőbb, legkésőbb folyó évi december hónap 15-éig hozzám terjessze fel.

Elvárom címtől, hogy a szóban lévő kimutatások helyes kiállítását és késedelem nélkül való felterjesztését a saját részéről is ellenőrizni fogja. *Budapest*, 1903. évi november, hónap 15-én. *Tisza* s. k.

A körrendeletekhez mellékelte kimutatások az egyes rovatok a községi és körjegyzők illetményeiről a következő kérdésekre kérnek adatot:

1. A fizetés.
2. A jegyző természetbeni lakást kap-e? Ha nem, mennyi az évi lakbér?
3. A jegyző által használt községi földek kataszteri évi tiszta jövedelme.
4. A jegyzőnek kiszolgáltatott termények (fa stb.) pénzbeli értéke.
5. A jegyzőnek adott anyakönyvvezetői évi tiszteletdíj.
6. A jegyzőnek adott anyakönyvi évi államségély.
7. A jegyző mellett állandóan rendszeresített segédmunkaerő létszáma és díjazásuk összege.
8. A díjazásból esik az államra, a községre (községekre.)
9. Kisegítő munkáerő alkalmazására a jegyzőnek a községi pénztárba adott összeg.
10. A községi pótdó alapjául szolgáló állami adók összege az 1902. évben.
11. A nagyközség 3 évi pótdó százalékának, illetőleg a körjegyzőséghez tartozó összes községek 3 évi pótdó százalékának összege.

Az új kaszárnya a vásártéren.

(A vegyes bizottsági tárgyalás befejezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Három napig tartó tárgyalás után az aradi tűzér-laktanya polgári és katonai vegyes bizottsága ma befejezte tanácskozását. Ugyilátszik, katonai részről olyan kivánalmakat támasztottak, melyeknek a város eleget is tehet.

Mint említettük hét helyről volt szó, mint amely a laktanya számára alkalmas lenne. Ezek közül valószínűleg a vásártérrel választják. A bizottság katonai tagjai kijelentették, hogy elsősorban a vásártér alkalmas, esetleg a Hadik-huszár-laktanya mögötti libásdűlő. Mindakét terület a városé, a libásdűlő telekhez azonban két szőlőskertből kell egy-egy darabot hozzávenni, hogy a kaszárnya homlokzata a pécskai utra nézzen.

A vásártéri uttól egészen a waggongyárig húzódik el a kaszárnya, mely valóságos telep lesz, pavillon-rendszer szerint építve. A vásártérnek jó részét elfoglalja ugyan, de ez visszakérül az 1906-ban felszabaduló ó-temető révén, melyet a vásártérhez csatolnak. A térnek az a része, ahol az állatvásárok számára készített korlátok vannak, kívül esik a laktanya számára szánt területen.

Ha a laktanya a vásártérre kerül, a főhomlokzata az ujonnan aszfaltozott vásártéri-utra néz, szemben a honvédhuszár laktanyával. A mellékhomlokzat a pécskai utra tekint. A katonák szerint a főhomlokzatnak 250 méter hosszúságúnak kell lenni. A kaszárnya huszonegy épületből fog állni.

A megállapodást előreláthatólag magáévá teszi a tanács is, és ilyen értelemben tesz javaslatot a közgyűlésnek. A részletes terveket a jövő évben elkészítik, 1904-ben megtartják az árlejtést; 1905-ben megkezdik az építkezést s 1906-ban elkészül a kaszárnya.

Gyermekrabló koldusasszony.

(Esküdtárszéki tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Az aradi esküdtársék előtt ma egy érdekes koldusasszony állott vádlottként. Gyermekrablás a bűne, noha őt az ügyészség csak személyes szabadság megsértésével vádolta. A törvény t. i. így nevezi ezt a deliktumot.

Ozv. *Czereszó Istvánné*, született *Drecsin Jeline* ez a derék asszony. Aradmegye nagyobb községeit sorra járta és mindenütt koldult. Ebből tartotta fenn magát, ami könnyű dolog volt, mert senkije sem volt és kevéssel beírte.

A múlt év júliusában *Monyorón* járt és betért a többi közt *Lucca Gligor* parasztgazda házához is, ahol bőbeszédűsége révén bizalomra gerjedtek iránta. Megkínálták éjjeli szállással is, amit a koldusasszony nagy hálálkodva fogadott.

Reggelre keelve, a koldusasszony nesz nélkül elment. De nem ment egyedül, hanem magával vitte a házigazdának *Léna* nevű tizenegy éves leányát is, akivel szoros barátságot kötött és akivel elhitette, hogy szép úri ruhában fog járni, ha vele jön. A kis leány hitt az asszonynak és elkábitva a sok ígéretről, elhagyta a szülői házat és *Czereszónéhoz* csatlakozott, aki koldulásra használta fel. Egy cigányasszonynak azt mondta a koldusnő, hogy a leánykát Aradra viszi és ott eladja a komédiásoknak.

A kétségbeesett szülők hiába keresték a bőbeszédű koldusasszonyt a gyermekkel, a két szökevénynek nyoma veszett. Végre a csendőrök akadtak rájuk *Világoson*, ahol a kisleány

koldult. A leányt visszaadták szülőinek, Czerczónét pedig letartóztatták.

Személyes szabadság megsértése miatt került ma az esküdtszék elé a koldusasszony. A bíróság elnöke *Fábián Lajos* dr. kir. táblai bíró, tagjai *Földes János* és *Köller János* bírák voltak. Az ügyészség képviselőjében *Fikler Károly* dr. alügyész volt jelen.

Esküdteknek a következőket sorsolták ki: *Marek Samu*, *Fischer János*, *Domán Sándor*, *Pavlovits Szvetozár*, *Geller Izidor*, *Gábor András*, *Leopold Adolf*, *Müller Gyula*, *Steinitzer Imre*, *Weisz Félix*, *Bartl János*, *Weisz Zsigmond*, pótesküdték *Nemes Géza*, *Koch János*.

Az esküdtszék szótöbbséggel *bűnösnek* mondtotta ki Czerczónét a személyszabadság megsértésének büntetésében, mire a bíróság a gyermekrabló koldusasszonyt *két évi feg. házra* ítélte.

EGYESULETI ELET.

(*) Az aradi filharmonikusok egyesülete tudatja tagjaival, hogy addig, amíg a keptartást tart, nem a polgári iskola dísztermében, hanem a folyosón levő sarok teremben tartják a próbákat.

Tisza és Körber harca.

Tisza István látogatása Körbernél

(A közös miniszteri tanácskozás. — Hogyan vélekednek az osztrákok? — Az obstrukció vége.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 19.

A magyar közvélemény aggodalmas kíváncsisággal nézett ma Bécs felé, várva a híreket, mit végez odafönt a közös miniszteri tanácskozásban *Tisza István* gróf s mi történik közte és osztrák kollegája közt a tegnapi erélyes nyilatkozat után, melyben tudvalevőleg *Tisza* gróf *Körber* urnak kemény, de jól megérdemelt leckét adott jogtalan beavatkozásaiért.

Az egyetlen szenzáció, a mi Bécsből kiszivárgott, a mit félhivatalosan is megerősítenek, az, hogy *Tisza István* ma délelőtti látogatást tett *Körber*nél s vele fél óra hosszú tanácskozott. Itthon ezt a tanácskozást arra magyarázta az ellenzék, hogy *Tisza* bizonyára azért kereste fel *Körbert*, hogy tegnapi nyilatkozatáért megmentődzék előtte. A miniszterelnök intimusai azonban visszautasítják ezt a céltartó kimagyarázást, sőt egyenesen azt állítják, hogy *Tisza* azért kereste fel bécsi odujában az „előkelő idegen“-t, hogy személyesen is megmossa a fejét. Erről a szándékáról már itthon tett nyilatkozatot.

A közös miniszteri tanácskozáson egyébként semmi különösebb nem történt. Az értekezletnek az az egyedüli érdekessége, hogy éppen a politikai helyzetre való tekintettel a hadügyi költségvetést az idei delegációban nem fogják szembetűnőleg emelni.

Itthon ma nem változott a politikai helyzet. Azonban mindjobban nyilvánvaló lesz, hogy az ellenzék szeretne véget vetni az áldatlan obstrukciónak, csak hogy nem találja meg a tisztességgel való visszavonulás útját. Azt beszélnek, hogy *Tisza*

feladata lesz aranyhidat építeni a visszavonulók részére.

Mint jellemző dolgot, megemlítjük még, hogy az ellenzék békésebb elemei közül többen hozzá készülnek szólni az ujoncjavaslat vitájához s ezek között lesz *Eötvös Károly* is, a ki hir szerint az obstrukció ellen fog beszélni.

A mai nap eseményeit részleteiben a következő távirati tudósításunk mondja el:

Körber és Tisza.

Bécsből táviratozzák: Szinte elképzelhetetlen izgatottsággal vegyest kíváncsisággal néznek az itteni politikai körök a mai közös miniszteri tanácskozás elé. Jól tudja mindenki, hogy ezen a tanácskozáson nemcsak a delegációk elvégzendő munkájáról lesz szó. Szemről-szembe fog kerülni *Körber* és *Tisza*. A magyar miniszterelnök és az előkelő idegen dilettáns.

Közbevetőleg meg kell jegyeznünk, hogy ez az aposztrofálás Bécsben már szállóigévé vált. *Körber*ről már másképpen sem beszélnek — különösen az ellenségei és ezekhez tartozik valamennyi politikai párt — csak mint a „dilettánsról“, az „előkelő idegenről“.

Azt hiszik, hogy a két miniszterelnök között támadt konfliktus ma semmiesetre sem fog elintézést nyerni. Legföljebb „kölcsonös magyarázatokról“ lehet szó; végleges döntés csak akkor lesz, ha a király visszajön az eisenerzi vadászatokról.

Ami a politikai körök hangulatát illeti, azt a bécsi lapok nem egészen hüen tükrözik vissza. Ezek az újságok már úgy beszélnek *Körber*ről, mint *bukott emberről*. Hát ez nem áll. A korona csak igen nehezen és igen parancsoló körülményeknek engedve mondana le *Körber* szolgálatairól. Hogyha *Körber*nek csakugyan mennie kellene, még csak nem is sejtik, hogy ki lehet az, a ki a sikernek a legkisebb reményével elfoglalhatná helyét.

Tisza István állásának megrendülése még csak szóba sem kerül, mert azt hiszik, hogy *Tisza* nem merészelt volna így nyilatkozni, ha biztos nem lett volna a dolgáról.

Egy osztrák a helyzetről.

Egyik budapesti lap bécsi tudósítója ma beszélgetést folytatott egy előkelő osztrák politikussal, a kinek nyilatkozatairól a következőket jelenti lapjának telefonon:

— A helyzet mindenesetre válságosra fordult. Már t. i. a mi „helyzetünk“, az osztrák helyzet. A csehek bejelentették az obstrukciót, a pártok között nagyobb ür tátong, mint valaha. Ilyen körülmények között csak egy ember vezetheti tovább a kormányt és ez *Körber*. O már bebizonyította többször, hogy kitűnően ért a tojástánchoz. Ez pedig most Ausztriában elsőrangú tudomány, a mely nem terem meg minden bokorban.

Nem tudom elképzelni, hogy ő felsége most kegyeskedne elfogadni az ő lemondását. Ez lehetetlenség. Különben is a mi tegnap a magyar parlamentben történt, legfelsőbb helyen azt úgy fogják föl, hogy az *Körber* személye ellen irányult csak. Ide vezethető vissza az a nagy öröm, a melylyel *Tisza* támadását itt szeltiben fogadták. Mert remélem tudja, hogy *Körber* ur bámulatos népszerűtlenségnek örvend mindenfelé. Ami pedig a közjogi fejtegetéseit illeti, hát abban igaza van. Bármit mond is a magyar miniszterelnök, az a dolgon nem változtat. Most ugyanis csak teoriáról van szó, hát nem

is érdemes többé róla beszélni. Az egész — az én véleményem szerint — *Körber* személyes ügye és így könnyen reparálható.

Más oldalról nyert értesülés szerint, az „ügy“ mégsem fog oly simán lebonyolódni.

— Ennek egy miniszterelnöki fej az ára! — mondták.

Hogy kié lesz ez a fej, még nem tudják.

Holnap valószínűleg már tiszább lesz a látóhatár, mert biztosra veszik, hogy *Körber* nyilatkozni fog az osztrák képviselőházban. *Tisza* támadásának személyes jellegű momentumaira nem fog válaszolni, de annál határozottabban fogja visszautasítani közjogi elméletét.

Udvari körökben elegendőnek tartják ezt a visszautasítást, mert azt hiszik, hogy *Tisza* helyzetét tegnapi nyilatkozata rendkívül megkönnyítette az ellenzékkel szemben. Bécsben már biztosra veszik, hogy a „dilettáns idegen“ megfojtotta az obstrukciót. Ha tehát *Tiszát* ezek után elejtik, nem lesz ember, a ki rendbe szedni tudná a magyar politikát.

Tisza — Körbernél.

Budapestről táviratozzák: Az obstrukciós ellenzék kárörömmel terjesztette azt a Bécsből kapott távirati hírt, hogy *Tisza István* első látogatása ma Bécsben *Körber*nek szolgált s hogy *Tisza* az osztrák miniszterelnökkel fél óra hosszánál tovább tanácskozott. Ebből a harci párt azt következtette, hogy *Tisza* megriadt a saját cselekedetétől és sietett osztrák kollegájához, hogy előtte a tegnapi nyilatkozatért kimentse magát.

Hát ez persze nem így van. A szabadelvű párti képviselők, főleg pedig *Tisza* intimusai egész más következtetést vontak le *Tisza* látogatásából. A miniszterelnök ugyanis nem csinált barátai előtt titkot abból, hogy *Körbert* meglátogatja, mert személyesen is meg szándékozik neki véleményét mondani a magyar ügyekbe való beavatkozása felől. Mindaddig, míg *Körber* az osztrák közjogot magyarázza s az osztrák közjog szempontjából bírálja a közös kérdéseket, semmi kifogása sincs ellene, de ha osztrák kollegája magyar közjogot fejteget és ezen a téren kalandozik: mindannyiszor felemeli a szavát ellene.

Bécsből félhivatalosan megerősítik, hogy *Tisza István* gróf ma délelőtti hosszabb látogatást tett *Körber*nél a belügyminiszteri palotában.

Az osztrák politikusok nagy érdeklődéssel várják, hogy *Körber* a Reichsrath holnapi ülésén minő választ fog adni *Tiszának*.

A közös értekezlet.

Bécsből táviratozzák: A közös miniszteri konferencia délután 2 órakor kezdődött s este 6-kor ért véget. *Goluchovszky* gróf külügyminiszter elnökölt s *Tisza* és *Körber* miniszterelnökön kívül részt vettek rajta a hadügyminiszterek, a tengerészet részéről *Spaun* br., továbbá *Lukács László* magyar és *Böhm-Bawerk* osztrák pénzügyminiszter.

Az értekezleten a jövő évi közös költségvetést vitatták meg. Nehány lényegtelen kérdés függőben maradt, ezeket holnap fogják a szakminiszterek eldönteni.

A hadügyi költségvetés a jelenlegihez képest keveset változik, mert mindkét állam politikai helyzetére való tekintettel az 1903. évi ujoncjutalékot vették alapul.

Az ágyuk beszerzésére negyven millió volt ugyan előirányozva a jövő évre, de

erre is csak tizenöt milliót vettek föl egyelőre.

Tisza István gróf déle őtt látogatást tett Körbernél s Körber a látogatást délen viszonzta.

Tisza még az éjjel visszautazott Budapestre, Lukács László szombatig Bécsben marad.

Körber ur csodálkozik.

Bécs-ből jelentik: A német pártok nevében ma Baerenreiter, Derschatta, Gloss és Lueger képviselők megjelentek Körber miniszterelnöknel és megkérdezték tőle, mit szándékozik tenni Tisza István beszédével szemben?

Körber nem nyilatkozott ugyan, de az előtte megjelent képviselőkre oly benyomást tett a viselkedése, hogy a magyar miniszterelnök nyilatkozatait nem veszi nagyon tragikusan s annak nem is tulajdonít túlságos jelentőséget. Az osztrák miniszterelnök mindössze csodálkozását fejezte ki a fölött, hogy — szerinte — korrekt és magyarbarát beszédére ilyen feleletet kapott.

A Reichsrathban Körber valószínűleg holnap fog nyilatkozni.

A csehek abban a véleményben vannak, hogy az egész affér a két miniszterelnök személyes ügye. Állítólag a király sem fog beleavatkozni a dologba, hanem annak elintézését a két miniszterelnökre bizza.

Az ellenzék egymás ellen.

Budapestről táviratozza tudósítónk: Tisza István gróf miniszterelnök tegnapi nyilatkozata a képviselőket ma is erősen foglalkoztatta. Valamennyi párt élénk érdeklődéssel várja a további fejleményeket, mert a politikusoknak pártkülönbség nélkül az a meggyőződése, hogy a Tisza-Körber afférnak még folytatása lesz.

Csupán az obstruáló harcias függetlenségek nem törődnek Tisza dolgaival. A vitarendezők azt erősítették ma a békepártiak előtt, hogy egész februárig van szónokuk. Ezt a kijelentést azonban nem hajlandó senki komolyan venni.

A függetlenségi párt két árnyalata ma is szemközt áll, sőt ma még élesebben kerültek egymással szembe. A Ház mai ülésén, Szederkényi beszéde alatt, mikor a képviselők kitódultak a folyosóra, Justh Gyula így fakadt ki:

— Nem fogjuk tűrni, hogy az ellenzéki lapok bennünket, régi ellenzékieket meggyanusítsanak azzal, hogy a kormány szerkerét tőljük, csak azért, mert a mi meggyőződésünk nem sugallja tovább a harcot. És nem fogjuk tűrni, hogy ellenzéki képviselőtársaink árulásnak bélyegezzék a mi meggyőződésünk szerint való jogos álláspontunkat. Valamit tenni fogunk ez ellen. Hogy mit, még nem tudjuk. De szó nélkül ezt tovább hagyni nem lehet.

Hírlik, hogy a békepártiak közül többen kivétel nélkül részt fognak venni a most folyó vitában és kifejtik álláspontjukat. Eötvös Károly is fog beszélni, még pedig, mint az ő környezetében tudni vélik, az obstruáció ellen.

Ujabb lapnyilatkozatok.

Bécs-ből táviratozzák: A lapok egyhangúan tiltakoznak Tisza miniszterelnök tegnapi beszédének hangja ellen és megállapítják, hogy Tisza hibás feltevéseiből indult ki, miután Körber miniszterelnök azon felfogással, melyet

gróf Tisza egy *distinguished foreigner* nek, egy előkelő id-gegnak dilettans nyilatkozatainak nevezett, ugyanazt mondta, a mit gróf Tisza a közös hadsereg és a koronához való viszonyra vonatkozó programmszerű nyilatkozatában. A lapok továbbá azon a közös nézetet vannak, hogy gróf Tisza miniszterelnök tegnapi beszéde *kedvezőtlenül fog hatni a birodalom két felének egymáshoz való viszonyára*. A bécsi lapok Tisza gróf tegnapi beszédéről a következőleg nyilatkoznak:

A *Deutsches Volk-blatt* azon nézetet van, hogy Tisza gróf a célból, hogy akadályozza a belső válságot, Auszriának hadat üzent. Ezen körülménnyel megvalna magyarzva beszédének létektani momentuma, de nem a politikai, mert úgy az osztrák parlament, mint az osztrák kormány büni követne el, hacsak egy fillért is adna közös célra, ha Tisza felfogásának helytelenségét illetőleg minden kétsége el nem oszlatnák.

A *Morgenzeitung* azt mondja: Ha az osztrák parlament az volna, a mi kellene, hogy legyen, akkor megtudná gróf Tisza, hogy büntetlenül nem kísérelhet meg efféle exkurziókat barátságos szomszédos területeire.

Az *Ost. Rundschau* azt véli, hogy csak azok csodálkozhatnak, kik Tisza gróft választásának hangján illedelmesnek tartották és a kik őt államférfiúnak tartották, azok bámulhatnak a tényállás teljes féltreismerésén, a mely hibába fejtegetéseikor esett. Tisza grófnak az a fő, hogy az obstruáló partok kezét megnyerje. Minden körülmények között a magyar miniszterelnök és a magyar országgyűlés eljárása a legkeményebben viszautasítandó.

A *Reichswehr* ily eljárást nem várt volna oly férfiuól, a ki csak rövid idő előtt jelentette ki, hogy nyak sisakkal küzd. Különben a Reichswehr szerint gróf Tisza nem lehet ösüske elért eredményire, mert az elért hatás személyes tekintélye rovására esett.

Az *Arbeiter Zeitung* írja: A magyar katonai programra való válasz a kvótában van. Az osztrákoknak nincs okuk bánni, hogy Magyarország magyar hadserege van, de nincs is okuk arra, hogy azt megfizessék.

A *Deutsche Zeitung* konstatálja, hogy gróf Tisza az osztrák miniszterelnök ellen folytatott polemájában teljes eredményt ért el. Ezen effektus sikerült neki Magyarországon, remélhetőleg nálunk az ellenkező hatás fog elérni.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM

A színház műsora:

Péntek: Pesti nők, operetta. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Délután: Ocskay brigadéros, színmű. (Ifjusági előadás.) Este: Pesti nők, operetta. (Páros bérlet.)

Pesti nők.

— Bemutató előadás. —

Lehár Ferenc zenéjét szárnyára vette a divat s nem érdemtelenül viszi azon az út végig, melynek már a kezdete is népszerűség. Ennek a magyar születésű zeneszerzőnek nem magyar muzikája rendkívül kedves lajtán-tuli szomszédaink előtt s ott kárbaveszettek tartának szerzeménye minden taktusát, ha az nem a színpadról indulna el a monarchia körüli útjára. Ha Lehár egy dalt ír, ahhoz haladéktalanul szöveg kell s ha több dalt ír, ahhoz feltétlenül és gyorsan libretto kell. Szöveg és libretto mellérendelt dolgok a muzsika mellett s csak azért kellene, hogy az elegáns indulókat és a melodikus valcereket ne a do-re-mi fa-sol skálájára énekeljék.

Igy született meg ez a operett is, mely zenei tekintetben édes testvére a „Drótostót”-nak, csak zeneileg édestestvérek, mert a librettoba négy ur sem tudott olyan vért önteni, mint amilyen amannak alakjaiban csörgedez. Evvel nem azt akarjuk mondani, hogy a *Pesti nők* nem jó, nem mulatságos operett, hanem

azt, hogy a zene és a szöveg ebben a darabban nem illik úgy össze, mint a Drótostót-ban. Mindakét operett zenejében élvezzük Lehárnak sajátos melodikus hangszerelésű zenéjét, a színpadon történtek itt is, ott is kacagtatnak s mégis másképp nevetünk az egyikben, másképp a másikban. De elvégre is, ha a szerzők azt akarták, hogy nevéssen a publikum, s a publikum ténleg jót és sokat nevet, akkor a cél el van érve, az a fő, hogy mulassunk, mellékes az, hogy min mulassunk. Annyira okosak, műveltek vagyunk mi már, vagy legalább is annyira ilyeneknek tartjuk magunkat, hogy csak a hülyeségeken szeretünk nevetni, a komikumon alapuló tréfa már nem imponál s főképp nem mulatott.

Jó hangulat, első rangú, uralkodott a színházban s ez a darabnak sikert szokott jelenteni. Megtapsolta a közönség a tetszetősebb zeneszámokat (van köztük olyan is, amely előbb megérkezett hozzánk, mint a darab) tapsolt a szereplők ügyességének s szórakoztatta annyira az előadás, hogy még az sem jutott eszébe megkérdezni, vajjon miért „pestiek” azok a nők, akikről a darabot magyarra átültetői elkeresztelték? Pedig ez problémának nem utolsó.

Annyi fáradsággal és igyekezettel, amennyit a darab szereplői kifejtettek, színre lehetett volna hozni akár az „Aranyvirág”-ot, akár a „Tavaszi”-t is. De minthogy a művezetőség ezek fölött a „Pesti nők”-et pártolta, hát Rózsa Lili, Polgár, Marházy, Bejczy és a többi szereplők ennek a darabnak rendelték alá minden ügyességüket. Fűredi darabos volt s mint katonazenekari karmester infámisul volt kiaduszálva. A waffenrokk, a magyar nadrág és a cugos cipő még egy veterán-tambar-majoron sem illik össze. Rózsa Lili elevenen, fessen játszott, szépen énekelt, Polgár Sándor pedig játéka kívül kupléival is tetszést, tapsot aratott.

(a.)

* **Heidelbergi diákélet.** A jövő hét első udonsága a *Heidelbergi diákélet*, amely szerdán kerül bemutatásra, teljesen új díszletekkel és kosztümökkel. A bájos és romantikus cselekvényű darab a színháznak csaknem összes elsőrangú erőit foglalkoztatja és egy tárgyában, mint tendenciájában örvendetes kivételt képez a mai tulmodern, perverz irányú színpadi termékekkel szemben.

* **Vézi József felolvasása.** Vasárnap lesz a *Nemzeti Szalon* aradi tárlatának a vernissage-ja, melyre Vézi József országgyűlési képviselő is lejön Budapestről, Zilahy Gyula igazgató ez alkalomból díszelőadást rendez a színházban, melyet megelőzőleg Vézi József szabadelőadást tart egy aktuális művészi kérdésről. A felolvasás iránt nagy az érdeklődés.

* **Ifjusági előadás.** Folyó hó 21-én szombaton délután nyilvános ifjusági előadást rendez az aradi Nemzeti színház igazgatósága, mely alkalommal *Herczeg Ferenc* nagybáru kuruc történelmi színműve, az *Ocskay brigadéros* kerül színre.

* **Bánffy Dezső könyve.** *Magyar nemzetiégi politika* címen egy vaskos könyv jelent meg, amelynek illusztris szerzője Bánffy Dezső br., összefoglalja abban mindama cikkeit és tanulmányait, amelyek az utolsó években neve alatt különböző lapokban és folyóiratokban elszórtan megjelentek. A cikkeket tartalma eléggé ismeretes annyival is inkább, mert hisz alapjául szolgált azok irányelve annak az új pártalakulásnak, amely iránt báró Bánffy nyíltan szimpátiáját fejezte ki, de érdekessé, szinte pikánsá teszi a könyv megjelenését az a körülmény, hogy Eötvös Károly irt hozzá előszót. Eötvös azt írja e könyvről, hogy „jegyzetek”, megfigyelések, észleletek halmaza, amelyek gyakorlati államférfinak s nagyon komolyan gondolkodó magyar embernek agyában fogamzottak meg”. A könyv *Légrády Testvérek* kiadásában jelent meg Budapest s ára 1 korona.

Stefánia és Lujza.

(A testi és a lelki beteg.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Általános részvétellel fogadták mindenütt a Lónyay grófné betegségéről szóló híreket. A beteg állapotát komolyan tartották, ezt már a naponként kiadott orvosi bulletinok nagy számából is lehetett következtetni. Mikor aztán az orvosi jelentések megszűntek, a bajt elhárítottak vélték és várták a gyógyulás bekövetkezését.

Ez azonban, sajnos, nem következett be. Lónyay grófné már hosszabb idő óta női betegségben szenved, mely nemcsak külsőleg rendkívül fájdalmas és a betegől nagy türelmet követel, de különben is nagyon komoly jelentőségű. A grófné tehát nem épülő beteg, hanem ellenkezőleg, most tekint a döntő fordulat elé.

A mint nyilvánvalóvá lett, a grófné csak azért szállította magát Bécsbe, hogy ott egy nehéz operációnak vesse alá magát, és pedig egy hírneves, az utóbbi napokban sokat emlegetett sebész műtétének, aki a grófi pár teljes bizalmát megnyerte. Az operáció teljesen kikerülhetetlen.

Hogy a műtétet még eddig nem végezték el, annak két oka van. Először Lónyay grófné testileg oly gyenge, hogy előbb egy orvosilag rendelt és ellenőrzött diétával, egy észszerű tultáplálás al fokozni kell a beteg ellentálló képességét, ha az operáció szerencsés akar lenni. Másodszor pedig a beteg grófnét nem lehetett eddig rábeszélni, hogy a műtétnek alávesse magát, dacára annak, hogy már fel kellett világosítani, miszerint *nincs számára más választás hátra*. Évvel függenek össze a hírek arról a mély lelki depresszióról, mely utóbbi időben tűnőfélben van. Ha ez áll, akkor ez örvendetes tanujele volna annak, hogy az orvosok reménye teljesülni fog és a grófné megadja beleegyezését a műtétnek. A operáció közelebbi időpontban meg fog történni.

Egy másik magasállású, és szintén sokat szenvedett nőről is sok érdekes mondanivaló van mostanában: *Lujza*, a volt. száz trónörökösnevének újabb ismét a köz szájára adta *Planitz* Ernőnek, most Münchenben megjelent könyve, mely egy érdekes beszámolót ír le Lujza hercegnő és a könyv írója között.

E szerint a hercegnő így nyilatkozott az írónak:

— Mikor sok évi belső harc után megtettem végre ezt a lépést, abban a hiszemben tettem, hogy mint egy jellemet, a szabadság barátját, üdvívalgással fognak fogadni. Emlékszem arra a lelkesedésre, mikor *Orth* János, a volt főherceg, a nép közé ment és én is hasonlóan vártam. Azt mondták nekem, hogy az egész nyilvános közvélemény az oldalamon lesz. Hogy a nemzetek szellemileg már régen teljesen függetlenekké és erkölcsileg önállókká lettek. A hercegnők részére már csak a részvét érzete van meg elnyomott és elítéléssel korlátozott állásuk miatt. Azt hittem, hogy örülni fognak és ünnepelni, mint egy hősnőt. Ma láthatta, hogy ünnepeltek a hősnőt, aki eltépte aranyláncait.

Az interjúoló: Ha egyedül ment volna, ki tudja...

Lujza hercegnő: Mindig ő és csak ő. De mi köze ennek a fiúnak az én évekig tartó szolgálásomhoz?

Az interjúoló: Hogy őnt kimondhatatlanul kompromittálta.

Lujza hercegnő: Istenem, hányszor ismétlem még Önnek, hogy én teljesen egyedül

és befolyásolatlanul ő általa kerestem szabadságomat. Azt hiszi tán, hogy egy fiatal ember kedvéért eldobtam volna magamtól egy királyi koronát?

A hercegnő éles mozdulattal hátat fordított a kérdezősködőnek, de csak egy pillanatra, aztán megint közeledett feléje és hideg mosolygással mondotta:

— Ha egy házastárs kezdi magában érezni az erő fogyását az élet további viseléséhez, és szabad akar lenni, ha válni akar, értse meg jól, akar: *akkor szüksége van ehhez egy biztos, eszakiatlan eszközre, mely semmi körülmények közt nem mondja fel a szolgálatot.* Ért talán most már? Talán meg tudja érteni, hogy „ő” éppen az ítélet napján, azon a napon, melyen a drezdai bírók döntöttek sorsa felett, éppen abban az órában, sem előbb, sem később, elhagyott engem, mert ennek így kellett lenni.

MULATSÁGOK.

(=) A pécskai iparos delegációt, mint jótékony célu egyesület november hó 29-én a Heller szálló összes helyiségeiben műkedvelői előadással egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez.

Sikkasztás a minisztériumban.

(Ellopott száz ezer korona.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 19.

Oriási az izgatottság Budapesten, a magyar királyi belügyminisztériumban. Hosszu időn keresztül üzött sikkasztásnak jöttek a nyomára s a sikkasztó, aki a minisztérium egyik magasrangú tisztviselője, már a rendőrség kezében van.

A sikkasztó *Kádár Kálmán segédhivatali főigazgató*, ki az elsikkasztott pénzt bécsi és budapesti lóversenyeken költötte el.

Kádár ellen már régóta gyanuskodtak s a múlt héten megejtették a rovincsolást, amely szerint Kádár több mint száz ezer koronára rugó készpénzt fordított a saját céljaira. A rovincsolás tegnap minden kétséget kizárólag megállapította a sikkasztást. Az ügyet már napok előtt áttették a rendőrséghez. Itt éjjel-nappal felügyelet alatt tartották Kádárt s ma hajnalban letartóztatták.

A kínos szenzációról tudósítunk a következő részleteket táviratozza:

(Az átkos turf-szenvedély.)

A magyar királyi belügyminisztériumban megdöbbenően nagy sikkasztásnak jöttek a nyomára. Egy lelkiismeretlen segédhivatali tisztviselő, megfélemlítve a tisztességről és a becsületről, a kezéhez jutott készpénzeket elsikkasztotta és a legszörnyesebb módon elprédálta, eldorbézolta.

A sikkasztónak a lóverseny volt a megejtő ördöge. Oriási fogadásokat kötött ugy Budapesten, mint Bécsben és pedig ezt is a legszörnyesebb módon. Nem értett a lovakhoz, de nem is akart a ló-sporthez érteni.

Igénytelen külsejű, kevés bizalmat ébresztő, szinte kopott alak a sikkasztó, aki a maga nagyobb összegű fogadásait a „ringben” szinte titokban, f lve kötötte. A szerencsétlen ember jó családból származott. A fivére, aki jeles festőművész, Páris legnagyobb nyomdájának a műszaki vezetője. Ebből a nyomdából került ki a „Jézus élete” című nagyszabású művészeti munka.

A sikkasztó *Tordai Kádár Kálmán* belügyminiszteri irod igazgató, aki mintegy másfél évvel ezelőtt került az igazgatói állásba. Ugy

ő, mint családja szép vagyonnal rendelkeztek, de Kádár könnyelmű életmódjával hunyadmegyei birtokát már régen tulterheite adósságokkal.

Érdekes dolog, hogy a sikkasztó nem egy összegben sikkasztotta azt a száz ezer koronát felül meghaladó összeget, amelyet átmenetileg a kezéhez utaltak, hanem tavasz óta, vagyis a lóverseny-szezon kezdete óta sikkasztott és az újabb beérkezett pénzekkel fődözte az előbb elkezdett összegeket. Most azonban olyannyira fölszaporodott az elsikkasztott összeg, hogy nem volt képes Kádár Kálmán a sikkasztást leplezni.

Mikor látta, hogy minden elveszett, levelet írt főnökének, *Horváth* Emil miniszteri tanácsosnak és bejelentette a sikkasztását. Roppanat megrémültek a belügyminisztériumban, mert Kádár levele olytán attól tartottak, hogy a bevallott összegnél nagyobb összegűt sikkasztott a megtévelyedett ember. Azonnal rovincsoltak és kitünt, hogy *Tordai Kádár Kálmán 104.634 korona 41 fillért sikkasztott.*

A belügyminisztérium följelentése folytán Kádár Kálmánt ma hajnali 3 és fél órakor Lipót-kört 13 szám alatti lakásán *Diener* Akos rendőrkapitány két detektív segítségével letartóztatta.

A rendőrség a feltűnést keletett esetről a következő jelentést adta ki:

A m. kir. belügyminisztérium följelentése folytán a rendőrség az éjjel hivatali sikkasztás büntette miatt letartóztatta. — Kádár Kálmán *boicai* (Hunyadmegye) szül. 45 éves, róm. kat. nőtlen, belügymin. segédhivatali igazgató. Az elsikkasztott összeg az eddigi nyomozás adatai és Kádár Kálmán beismerése szerint 104.634 korona 41 fillért tesz ki. Kádár ama pénzeket sikkasztotta el, melyek postán a belügyminisztériumba küldettek s melyeket az állampénztárba kellett átadnia. Az elsikkasztott pénzeket ellóversenyezte. A sikkasztást a tavasz óta üzte. A rendőrség átadta a bíróságnak.

(A büntett beismerése.)

A sikkasztó mielőtt bűnét megvallotta volna főlebbvalóinak, a következő levelet írta egy országgyűlési képviselő barátjához:

Kedves Barátom!

Egy szomorú életkérdésben várom tanácsodat és közbenjárásodat. Ha lehet segíteni, akkor tedd meg, ha nem lehet: történjék a minék történni kell. Itt várlak a Schön-kávéházban, a Váci-kört és a Nagymező-utca sarkán.

Tisztelő régi barátod

Kádár Kálmán.

A képviselő a levél vétele után azonnal elment a jelzett helyre, a hol Kádár Kálmán őszintén föltárta a képviselő előtt helyzetét és azt mondotta mentségeül, hogy az ellenőrzés hiánya és a játékszenvedély sodorta bűnbe. A képviselő ezt a tanácsot adta neki:

— Te nem vagy olyan nagy társadalmi pozícióban levő ember, hogy e bűn miatt főbe kellene magadat lőnöd. Viseld el bűneid konzekvenciáit. Menj rögtön főlebbvalóidhoz és jelentsd be bűneidet.

Kádár követte a tanácsot, hazament és a következő levelet írta *Horváth* Emil dr. miniszteri tanácsoshoz:

Méltóságos Uram!

Mindig becsületes, szorgalmas ember voltam, aki iránt bizalommal viseltettek. Most visszaéltem a bizalommal. Elsikkasztottam az államkincstárnak küldött összegből három tételet, ilyen sorrendben: 20 000 korona, 80 000 korona és 4634 korona 41 fillér. *Eljártam ezeket az összegeket a lóversenyen*, mert azt hittem, hogy kétszeresen visszanyerem és

vagyonhoz jutok, de rosszul spekuláltam. Most itélkezem magam felett és levonom a konzekvenciákat.

Alázatos híve
Kádár Kálmán.

Horváth Emil miniszteri tanácsos azonnal jelentést tett az esetről Széll Ignác és Sándor János belügyi államtitkároknak és értesítették Rudnay Béla főkapitányt is, aki nyomban elrendelte Kádár letartóztatását.

(A letartóztatás.)

Diener Ákos rendőrkapitány rögtön kocsira ült és két detektívvel Kádár lakására hajtattott, a Lipót körút 13. szám alá. Éppen éjfél ütött a Bazilika toronyórája, mikor a rendőrség a kapu elé ért.

A rendőrkapitány megkérdezte a házmestertől:

— Itthon van Kádár ur?

— Igen, még világosság is van a szobájában — felelte a házmester.

Erre mindhárman fölmentek Kádár lakására. A sikkasztó az asztalnál ült, levelet írt.

— A törvény nevében letartóztatom — szólt a kapitány.

Kádár el lehetett készülve erre, mert felállt és csak ennyit mondott:

— Követem!

Mikor a kocsihoz ült, azt kérdezte:

— Megtették ellenem a feijelentést?

— Igen, — volt a válasz.

— Jól van, szólt ismét Kádár. Majd később hozzátette: Tessék velem rendelkezni.

(A sikkasztó vallomása.)

A főkapitányságon azonnal ki akarták hallgatni, de Kádár nagyon kérte őket, hogy halasszák ezt holnapra, mert nagyon össze van törve és kimerült. Erre felvezették második emeleti cellájába, megmotozták és elvettek tőle egy *ölvétű revolvert*, mely azonban nem volt megtöltve. Kádár reggel négy órától nyolc óráig aludt, reggel kávét kért, amit kapott is. A kihallgatása déli tizenkét órától két óráig tartott.

— Soha — mondotta Markovics rendőrfogalmazónak — senkinek egy fillérjéhez sem nyultam teljes életemben. Nem tudtam volna eltulajdonítani a legdrágább kincset sem, akkor sem, ha tudtam volna, hogy sohasem jönnek rá. Ha egy év előtt mondtam volna valaki nekem, hogy te Kálmán, te még sikkasztani fogsz, azt én agyonvertem volna, és mégis erre vetemedtem.

A lóverseny tett sikkasztóvá. Májusban ismerkedtem meg a lóverseny sporttal. Eleinte vesztettem kisebb-nagyobb összegeket, de a végeredményben mégis nyertem s a nyereségből nemcsak az elsikkasztott összeget fizettem vissza, hanem 9000 forintot félre is tettem a takarékbba. A játék ördöge azonban nem hagyott pihenni. Kivettem a pénzt a takarékból és elvesztettem mind a kilencezer forintot. Nem baj, gondoltam magamban, a ki mer, az nyer. Hogy újra kezdhessen, megint sikkasztottam. Az őszi budapesti és bécsi lóversenyeken husz, tizennyolc és ötezerekronát vesztettem el.

Istenem, ha tudtam volna, hogy mi lesz a vége. Elvesztettem az egész pénzt. Vagyont akartam szerezni és ime börtönbe jutok. Tudtam, hogy rájönnek. Két három nap óta rovancolnak, kutattak, de nem bírtak rájönni hogy mennyi és kinék a kezén veszett el. Nem akartam, hogy ártatlant gyanúsítsanak meg. Büntérsám nincs, mindent én cselekedtem. Büntessenek meg, én megérdemlem...

A vallomás után kocsira ültették és átszállították az ügyészség fogházába.

Eltűnt aradi hivatalnokok.

(Két rejtélyes történet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 19.

Egy időben két aradi hivatalnok tűnt el titokzatos módon. Az egyiket a szerelem vitte el, a másikat az anyagi zavarok kergették. Mind a kettőnek eltűnéséről napok óta beszéltek s eleinte nem igen hitték, hogy nem térnek vissza. Most azonban bizonyossá vált a dolog, s mind a kettőnek fölkeresésére megtették a lépéseket. Fog-e az valamely eredménnyel jární, nem tudható bizonyosan.

Az egyik eltűnt *Hatos Dezső*, a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének irodavezetője. Két héttel ezelőtt láták utoljára Aradon s azóta nyoma vesztett. Sem hivatalában, sem pedig családjában nem tud semmit arról, hová lett.

Ugy mondják barátai, hogy Budapestre ment, hol hivatalt vállalt. Aradon ugyanis olyannyira szorongatták az adósságai, hogy nem tudott meglenni hitelezőitől.

Az adósságcsinálásba a különben rokonszenves és sok helyen kedvelt fiatal embert a társaságok, a kocsmái, kávéházi költségek vitték. Már hosszú idő óta küzdött anyagi zavarokkal e miatt s most azután tarthatatlan lett a helyzete.

Hogy tényleg Budapesten van-e, nem tudják. Aradon felesége és gyermekei maradtak.

Az ügyhöz a mai nappal már köze van a nyilvánosságnak, mert *Hatos Dezső* ellen a *Rendőri Közlöny* közövést adott ki.

A másik eltűnt még innen van a hivatalos körözésem. *H.* aradi fiatal bankhivatalnok az eset hőse, kit a szerelem láza vitt merész elhatározására. Több nap előtt minden szó, vagy levélbeli értesítés nélkül itthagytta Aradot. Hivatalában nem tett jelentést elhatározásáról, s szüleinek, kik előkelő, vagyonos emberek, sem mondott semmit. Eleinte attól féltek, hogy öngyilkos lett, most azonban tudják már, hogy Budapesten van.

A delejes csáberő egy fiatal nő, aki özvegy, sőt „*bánatos kis özvegy*.” Mig Aradon élt, a fiatal ember boldog volt, de hogy a fővárosba távozott, a delejes erő oda vont a szerelmes fiut is.

Az aradi képkiallítás.

(Az elrendezés és a művészek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 19.

A Weitzer János-utcai polgári iskola két legnagyobb termében ma lázas munka folyt. Három zánál több nagybecsű műtárgy elrendezésén fáradozott sok munkáskéz, amelyeket *Rubovics Márk* műtáros irányított, aki műértő szemmel, biztos tekintettel jelölte meg minden darab helyét.

Él sem tudja képzelni a laikus közönség, milyen munka egy ilyen képtáriatnak az elrendezése, különösen egy nem képkiallításnak szánt teremben, ahol az oldalról jövő világosság egyenetlenül éri a terem különböző részeit. Már az is, aki csak egyetlen olajfestményt akar szobája falára elhelyezni, tapasztalhatta, mennyit kell próbálgatnia, amíg olyan helyet talál, ahol a kép teljességében érvényesül. Mennyivel nehezebb az elrendezés itt, ahol a különböző színtelteknek és árnyalatoknak kellő világításba helyezése egy műveszi alkotás érvényességének főfeltétele.

Ennek a nehéz munkának javarésze ma véget ért. A díszterem, a mely a nagyobb méretű képek elhelyezésére szolgál, már körülbelül meg is telt. A terem két nagy spanyol fal osztja három részre, olyképen, hogy a képek szemlélésére szükséges kellő távolságok fenntartottak. A másik teremben a kisebb méretű képek nyernek elhelyezést, s ezek rendezésére holnap kerül a sor.

A műtárgyak elhelyezésével a rendezési munkálatok nem érnek véget. Mára van még a katalogizálás. Minden kép sorrendi számot kap, amelynek megfelelően katalogusba iktatják alkotójának a nevét, a kép címét és árát, ami aztán kellő mennyiségben kinyomatva kerül a közönség kezébe, hogy a kiállításon tájékozódhassa magát.

Az ideál tárlaton gyönyörű műveikkel legjelesebb festőink vannak képviselve. A katalogus olyan neveket fog tartalmazni, amelyek lemoshatatlanul vannak beírva a magyar képzőművészet történetébe. A tárlat egyik legnagyobb ékessége a magyar festészet atyamestereinek *Munkácsy Mihály*nak egy műve, a híres Mozart-kép egy majdnem teljesen kidolgozott vázlat. Itt van az aradi származású *Paál László*nak egyik legszebb tájképe, azután a legjelesebb magyar történelmi festőnek, az ősz *Madarász Viktor*nak *Zrinyi és Franjepánja*.

Kritikát a tárlatról persze csak teljes elkészülte után lehet mondani, de a kiállítás nívóját tanúsítja már a résztvevő művészek névsora is. Kiállítottak ugyanis ezuttal: *Vágó Pál*, *Révész Imre*, *Halmi Artur*, *Baditz Ottó*, *Tölgyessi Artur*, *Baló Ede*, *Zempléni Tivadar*, *Hegedüs László*, *Szenes Fülöp*, *Kézdí-Kovács László*, *Katona Nándor*, *Rubovics Márk*, *Wagner Sándor*, *Háry Gyula*, *Aggházy Gyula*, *Márk Lajos*, *Kéményfy Jenő*, *Knopp Imre*, *Brück Lajos* és *Miksa*, *Margittay Tihámér*, *Nyilassy Sándor*, *Tull Odön*, *Magyar Mannheim Gusztáv*, *Nádlér Róbert*, *Glatz Oszkár*, *Tolnai Ákos*, *Markó Ernő*, *Linek Lajos*, *Faragó Géza*, *Szlányi Lajos*, *Wolff Károly*, *Poll Hugó*, *Vajda Zsigmond*, *Réthy István*, *Thury Gyula*, *Bruck Hermina*, *Greguss Imre*, *Veress Zoltán*, *Koszkol Jenő*, *Boemm Rilla*, *Olgay Viktor*, *Edvi-Illés Aladár*, *Vaszary János*, *Kacziány Ödön*, és még számosan; ezekhez sorakoznak most az aradi festők, névszerint: *Visontay Kálmán*, *Urhegyi Alajos* és *Balla Frigyes*.

Kisebbsméretű szoborműveikkel *Róna József*, *Szigeti Miklós*, *Telcs Ede* és *Istók János* vesznek részt a tárlaton.

A kiállítóknak ez a fényes névsora indokolt reményeket ébreszt bennünk, ennek a negyedik aradi tárlatnak az eddigieknél is fényesebb sikere után.

HIREK.

Szengázmérgezés a fővárosban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 19.

A hideg időjárás beálltával a főváros rendőri krónikája gazdagodik egy újfajta szerencsétlenséggel: a szengáz mérgezéssel. Az emberek a hideg ellen védekezni akarván, befűtenek a kályhába, de úgy, hogy igen sokszor megfledkeznek gondoskodni a tüzelő anyag elégségéről keletkezett szengáz eltávolításáról, sőt a legcsebb esetben ugyancsak elzárnak minden nyílást a kályha kéményén, hogy „a meleg el ne menjen”.

Ma reggel volt Budapesten az elmúlt tél óta az első szengáz mérgezés, minek majdnem négy ember esett áldozatul. Csak a véletlen, egy

blédleány személyében akadályozta meg, hogy katasztrófa be nem következett.

A Szegényház téren a 13. szám alatt lakik József házmester nejével s Irma nevű leány és Eszter nevű öt éves gyermekével. A házmester az éjjel erősen befűtött a kályhába, mert az egyik gyermeke, a kis Eszter betegesedett és panaszkodott, hogy fázik. Az éjjel a tűz történt két órákor. Ma reggel aztán hiába próbálták a házaan lakók közül azok, akik korábban szoktak kelni, a házmestert. Nem mutatkozott. Pedig már rendszeren öt órákor felszólták kelni.

Vége is egy *Harkos Etel* nevű cselédnő, aki a mosókonyhába akart menni, hat óra körül bekopogtatott a lakásba. De nem kapott választ, ami nagyon meglepte.

— Valami baj történetet náluk! — ki-
tört a szomszédok és összecsisztított több lakót, akik aztán törték az ajtót.

Fojtó bűzódult ki a lakástól. A behatoló emberek valahogy a belső szobába futva, ott találtak eszméletlen állapotban, az ágyakban fekvő, a házmestert és családját. Gyorsan a mentőkért telefonáltak, akik egy órai mesterseleg légzéssel és mindenféle szerek alkalmazásával visszatudták adni valamennyit az életnek.

A mentők szén-gáz mérgezést konstataáltak. A mérgezés úgy történt, hogy a kályhából a szén-gáz nem tudott kijutni a kéményen és a szobát töltötte meg. Dehesék állata súlyos.

— Uj regényünk. Lapunk mai számában kezdjük meg közölni az *Antikrisztus odái* című hosszabb, érdekes regényt, melyre e helyen is figyelmeztetjük olvasóinkat.

— Erzsébet napja. Fájdalmas érzéssel gondolunk ma a mi felejthetetlen nagy halottunkra, aki talán nem is halott, hanem a lelki életben köztünk élő védő szellem. Erzsébet napját értük meg s kegyelettel emlékezünk a komor véget ért királynéra. Szépen ünnepeltek meg a gyásznapot az iskolák. Aradon minden iskolában gyásznapot tartottak, tanárok, tanítók beszédrel méltatták az alkalmat. Élőképpen emlékeztek meg az évfordulóról a Somogyi-féle felső leányiskolában. *Somogyi Gyula* igazgató megnyitja után *Novák Róza dr.* nárán költői lendülettel, s nagyon jellemző beszélt Erzsébet királynéről. A növendékekre nagy hatást gyakorolt a beszéd. Befejezésül *Mátyás* tanár vezetésével elénekelték Himnuszát.

— Az új ágyuk. Bécsből táviratozzák, hogy katonai körökben az a felfogás, hogy a tábori ágyuk kérdése közvetlenül megoldás előtt áll. A hadsereg részére szükséges új ágyuk előállítására 1904. évben megkezdődik. *Kropacsek* borszernagy kiküldött egy addhoc-bizottságot, mely elhatározta, hogy különféle rendszerekből mintapéldányt készített el. Az új ágyuk beszerzésére valószínűleg negyven millió koronára lesz szükség.

— A visszatartott adó. Szegedről táviratozzák lapunknak a következő, érdekes hírt: Ismeretes, hogy *Khuen-Héderváry* gróf minisztersége alatt Szeged város önkormányzata megtagadta az önkéntes adófizetés elfogadását és az ujonozást. Az új miniszterelnök most a szegediek elhatározását egyenesen visszautasította s egyszersmind meghagyta a tanácsnak, hogy a törvényes önkormányzat terhe alatt két nap leforgása alatt intézkedjék a felterjesztett határozat visszavonásáról. A városi tanács az ügyet átadta a közgyűléshez.

— Alhir a szerb királyról. *Belgrádból* táviratozzák, hogy ma az a hír keringett, hogy a szerb királyt *szelthüdes érte*. Később azonban ezt a hírt a leghatározottabban megcáfolták.

— Affér a citromlé miatt. *Budapestről* táviratozza tudósítónk: A képviselőház mai ülésén a szünet alatt terjedt el annak a híre, hogy a *Polónyi Géza* és *Olay Lajos* közt támadt tréfás színezetű affér *békésen elintéződött*. *Polónyi* tudvalevően *Kubik Béával* és *Fáy István*nal provokálta *Olay Lajost*, ki a maga részéről *Rakosi Viktort* és *Kaas Ivor* bárót nevezte meg segédjeként. A segédek ma összeültek a képviselőházban és rövid tanácskozás után jegyzőkönyvileg intézték el az ügyet olyképpen, hogy *Polónyi sajnálatát fejezte ki*, hogy ezt a tréfát meccsinálta. Ugy történt a dolog, hogy az újságírók megrohanták őt a folyosón s politikai részleteket kértek tőle a *Tallian* vacsorájáról. Ekkor aztán ő tréfálkozva mondta, hogy politikai részletek nincsenek, de *Olay* megitta a kézmosásra való citromos vizet. Tréfa volt az egész és sajnálja, hogy komoly félreértésre adott okot. Ezzel a magyarázattal *Olay* segédei megelégedtek és szintén sajnálatukat fejezték ki felük sértő nyilatkozatain.

— Az egészségügyi bizottság ma *Kabdebó János dr.* elnöklése alatt ülést tartott. Távira-
lásra került *Borsodmegye*ek a gyógyszerárak adományozását illető felirata volt. A felirat személyjogi gyógyszerárak adományozási és átruházási jogát megakarná szüntetni, illetve az állampénztár javára szolgáló megváltáshoz kívánja kötni. A bizottság a feliratnak egyszerű tudomásul vételét hozza javaslatba, arra való tekintettel, hogy a kérdéses reformok ugyanis sorra kerülnek majd a gyógyszerárak államosítása alkalmával.

— Jegyzőválasztás Diácson. A *Fehér Leontin* nyugdíjaztatásával megüresedett diécsi körjegyzői állást ma töltötték be választás után. A választáson *Balyos József* borsosbesei főszolgabíró elnököt, aki a jegyzői álláson a következőket jelölte: *Ory Béla* gurahonci oklevés jegyzőjelölt, és *Hesz Lajos* borsosbesei járási irnokot. Pályázott még *Kampján György* jegyzőjelölt. A három jelölt közül *Ory Béla* egy, *Hesz Lajos* 32 szavazatot kapott s így jegyzővé nagy többséggel *Hesz Lajost* választották meg.

— Az olasz király Londonban. Londonból táviratozzák, hogy az olasz királyi pár Londonba érkezett. Az utcák mind fel voltak díszítve, dalban banket volt, melyen a lordmajor díszes feliratot nyújtott át. *Viktor Emánuel* király erre adott válaszában súlyt helyez a két állam közötti barátságra.

— Rákóczi-estély. A névtelen asztaltársaság f. hó 21-én, este 8 órákor a „Rákóczi“-ünnepély alkalmából társas vacsorát rendez *Porcán* Lajos „Magyar királyhoz“ címzett vendéglőjében. Az estélyen felkért hölgyek zene-előadást rendeznek, az urak pedig alkalmi hazafias szónoklatokat fognak tartani.

— Uj fogalmazó-gyakornok. A m. kir. pénzügyminiszter az aradi pénzügyigazgató ósághoz *Köpf Kálmán* aradi lakost pénzügyi fogalmazó-gyakornokká deiglenes minőségben kinevezte.

— Adóbehajtás katonai karhatalommal. Közel tíz hónapja tart már a törvényen kívüli állapot, amely az adófizetők legnagyobb öröme teljeseleg megszüntette az adóbehajtásokat. A boldog állapot azonban nyíltatik most már nem fog sokáig tartani s ha röviden véget ér, amire az új kormány biz-on számít, annál fürgöbben peregnek az árverelő dobok. Megbízható forrásból értesül egy vidéki lap társunk arról, hogy a vár megyék és városok utasítást kaptak arra nézve, hogyha az exlex állapot megszűnik és megkezdődik az adók behajtása, olyan helyeken, ahol a lakosság fellépése a tömeges adóbehajtások miatt netalán fenyegetőnek mutatkozik, katonai karhatalmat vegyenek igénybe. Mi pedig azt tart-

juk, hogy nem katonai karhatalomra van szükség a hátralékos adóbehajtásnál, hanem a legnagyobb kiméltre és méltányosságra. Uvakodni kell attól, hogy a szegény népet az adóért egyszerre megrohadják, ami sok kis egzisztenciát megintatna, sőt tönkre tenne, hanem kellő haladékosan kell engedni a hátralékok letörlesztésére.

— *Gáll József dr.* főrendiházi tag egészségi állapota, mint értesülünk, immár annyira helyreállott, hogy elhagyhatta a budapesti Grünwald, féle szanatóriumot. *Gáll* főrendiházi tag ma utazott le tamesmegyei birtokára, Lukarecre.

— *Korniss gróf* temetése. Egy párisi sürgöny jelenti, hogy a *Korniss*-család semmiféle intézkedést nem tett a Párisban öngyilkossá lett *Korniss Odön* gróf eltemetése iránt s így az osztrák-magyar konzul állami költségen temettette el a gróft. A megsebesültek közül a bányászakadémikus jobban van, míg a másik két sebesült testből a golyót nem tudták eltávolítani. A konzulátus a gróf lakását hivatalosan lepecsélte s a vizsgálatot a napokban fogja megtartani.

— Négyszáz sztrájkoló elfogatása. *Ungvárról* táviratozzák: Az itteni rendőrség ma a katonaság közben, ötével négyszáz bürogyári munkást letartóztatott. A letartóztatás azért történt, mert a sztrájkolók, köztük sok munkásnő, pár nap előtt tüntettek a gyár előtt s mikor a csendőrök két tüntetőt elfogtak, ezeket a nők kiszabadították a rendőrök kezéből s a rendőröket megkergették. Ma megismétlődött az eset. A rendőrség katonai kirendeltséget kért s összefogott négyszáz munkást. Az ungvári szociálista-óárt vezetősége az esetet táviratilag bejelentette a belügyminiszteriumnak és sürgős orvoslást kért. *Selley* miniszteri tanácsos intézkedett, hogy az esetről kimerítő távirati értesítést kapjon.

— Uj gyár Aradmegyében. Valeamarén a felsőmagyarországi *Neugröschl*-cég, a mely a *Zimbró* és *Jószásbely* között levő *Strasser*-birtokot megvette, a birtok erdőtermékumainak földolgozására *bükkehordó gyárat* létesített. A nagyobb szabású gyár üzembe helyezésére legközelebb megtartják a helyszíni szemlét.

— Sójóvedéki körlovas. A művelt magyar társadalomnak nyilván fogalma se volt arról, hogy ilyen cifra államhivatal is létezik. A nagy titkot a hivatalos lap árulja el, mely tegnapi számában közli, hogy ő felsége *Kuhár Antal* sójóvedéki körlovasnak sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta. Gratulálunk a kitüntetett férfinak, a ki ezentúl, érdemkeresztrel a mellén, bizonyára büszkében fogja a sójóvedéke körülvagalni.

— Aradi származású siketnéma tolvaj. *Mérán* ből táviratozzák, hogy *Gomperz Mariának*, egy bankigazgató leányának a lakásán ma betörést követtek el. A betörő 500 frankot és néhány értékes gyűrűt lopott el. Délután föltűnt a városban egy siketnéma, aki egy ötven frankos papírt akart felváltani. Letartóztatták és ekkor a nyelve alatt megtalálták a gyűrűket és a harisnyájában a pénzt. A rendőrség kihallgatta, mire a tolvaj, ki csak színlelte a siketnémaságot, jelölte, hogy *Szendrei János*nak hívják és aradi születésű.

— Ne bántsd a másét. *Máramaros-Szigetről* írják: *Bocrán* János földműves e hó 17-én *M.-Szigetről* váratlanul visszatért az egy órányira fekvő falujába s lakásában találta a *M.-Szigeten* állomásozó katonaság egy közkatonáját. A férj ezen szavakkal: Ne bántsd a másét, — oly erővel sujtott a baltájával a katonára, hogy azt félhalva szállították a kórházba. A férjet a csendőrség letartóztatta.

— A főispán holtteste. Tegnap bontották föl a néhány nappal ezelőtt elhunyt *Masilák István* volt barsmegyei főispán végrendeletét.

A végrendeletben Mailáth István azt az akaratát hagyta hátra, hogy holttestét szállítsák Gothába és ott *égessék el*. Arra az esetre, ha családja nem teljesítené ezt az akaratát, vagyona nagy részét egy magyar halottégető föllállítására hagyományozza. Családja, mint Aranyos-Marótról jelentik, Gothára szállíttatja holtját és az ottani krematóriumban elégetik holttestét.

— **A rozsdás toll.** A debreceni 3-ik honvéd gyalogezred egyik számvivő-örmeistere, *Franczi Károly* tragikus halállal mult ki tegnap. Egy héttel ezelőtt, amikor írodájában dolgozott, tolszárába új pennát akart tenni. Amint a már használatlan, rozsdás pennát kivette, véletlenül megszurta vele balkezének mutatóujját. Kevés vé serkedt a szurás helyén s *Franczi* ügyet sem vetett rá. Estefelé azonban már sajgó fájdalmat érzett s éjszire dagadni kezdett a keze, majd az egész karja. Amikor orvoshoz folyamodott, segíteni már nem lehetett s tegnap nagy szenvedések közepette meghalt.

— **Az üzleti körökből.** A *Steiner* Adolf és társa aradi jönevű bőrkereskedő cég kötelékéből *Klein J.* beltag kilépett és helyébe beltagként *Wolf Jenő* lépett be.

A Porter cipők ma a legkedveltebb cikkek közé tartoznak Aradon. Alig van példa rá, hogy valamely gyártmány ily rövid idő alatt megnyerte volna a közönség tetszését. Ennek a titka abból áll, hogy a Porter cég nemcsak a legjobbat tartja raktáron, hanem azt a lehető legolcsóbban árusítja. Vannak talán elvétve kétkedők, akik azt hiszik, hogy a Porter-cég cipőivel nem nyújt annyit, mint bármely más speciális a, de ezek a kevesek menjenek el és győződjenek meg róla, hogy szép sikkos és finom cipőkben nagyobb választékot nem lehet kívánni. Az áruház számol a legkényesebb igényekkel s midőn a versenynyel sorompóba lép, ismeri annak a közönségnek jogos kívánalmait, amelynek hű kielégítésére egyedül törekszik.

— **Dentolln fog-crème** a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Welsznál, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A szerelmes könyvelő.

(Egyik sikkasztásból a másikba.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 19.

Könnyelműségének, mulatós kedvének és egy szerencsétlen szerelmi viszonyának lett az áldozata *Dickmann Gyula* könyvei. Pályáját az újpestvidéki takarékpénztárnál kezdte meg, s itt rövid időn belül 12.000 koronát sikkasztott. Az intézet azonban a könyvörületességnek valóssággal határtalan mértékét alkalmazta vele szemben, mert nemcsak hogy följelentést tett ellene, hanem oly elismerő bizonyítványt állított ki szorgalmáról és szakértelméről, hogy a soroksári takarékpénztár, amely éppen könyvelőt keresett, kapva-kapott a fényes akvizíción.

Dickmann bünső hajlamai azonban itt is visszatértek, annál is inkább, mert a soroksári takarékpénztárnál divó lanya ellenőrzés a csábítás ellenállhatatlan varázsával hatott reá.

Történt, hogy két évvel ezelőtt szép fiatal asszony köszöntött be a soroksági takarékpénztárba. Azért jött, hogy megkérje a könyvvezetőt, *Dickmann Gyulát*, hogy ne árverezék el a takarékpénztár jóvára lefoglalt holmiját. *Dickmann Gyulát*, bár házias ember volt, annyira megbűvölte a szép asszony, hogy nemcsak a közbenjárását, hanem a szívet is följajánlotta neki.

Az asszony mindkettőt elfogadta s attól fogva *Dickmann* sürűn járogatott be Budapestre szép ismerőséhez, akit kedvesévé tett.

Lakást tartott neki, fogatot bérelt, s minden kényelemmel ellátta őt.

Több mint másfél esztendeig tartott az uralom, míg végre nagy nehezen rájöttek az intézetnél, hogy a könyvelő ur 23.000 koronát sikkasztott a reá bízott pénzekből. A takarékpénztár följelentésére *Dickmann* nyomban letartóztatták s a pestvidéki törvényszék sikkasztás miatt vád alá helyezte.

Ebben az ügyben ma volt a végtárgyalás a pestvidéki törvényszéknél *Bánó József* elnöke alatt.

A vádlott töredelmes vallomást tett a bíróság előtt, s azt is előadta, hogy miképen leplezte sikkasztásait. Ezt különben annál könnyebben tehette, mert az ellenőrzés a legnagyobb mértékben felületes volt. Maga az elnök is megjegyezte:

— Rettenetes kontról!

Kihallgatták az igazgatóság tagjait is. Valamennyi egyszerű iparos ember.

— Értének a könyveléshez? — kérdezte az elnök.

— Nem értünk mi semmit.

— Hát akkor, hogy ellenőrizték az intézet könyveit?

— Éppen azért vettünk egy bizalmas embert, a könyvelő személyében.

— No, ugyan jól megválogatták.

A törvényszék *Tóth István* kir. alügyész vádbeszéde és *Friedmann Bernát* dr. védelme után *Dickmann Gyulát* sikkasztás büntette miatt három évi börtönrre ítélte, s ebből a vizsgálati fogóság révén 9 hónapot kitöltöttnek vett.

Az ítélet ellen a vádlott és védője felebezték.

SPORT.

+ Az Aradi Tornaegyesület folyó hó 21-én, tartandó háziversenyének főpróbája holnap, péntek este 6 órakor lesz a lyceumi tornacsarnokban, melyre az egyesület tagjainak minél nagyobb számban való megjelenését kéri az elnökség.

TÖRVENYKEZÉS.

Az édes apa.

— Jelenet a folyosón. —

Arad, november 19.

Az igazságügyi palota széles emeleti folyosóján öreg szürös bácsi üldögélt a lépcső fokán. Nagy, vörös tenyerébe temetve szomorúságosan ingatta ősz fejét. És hallatszott a csöndes zokogása. Egy újságíró szánakozva lépett az öreg mellé:

— Kit sirat bácsi?

A vén magyar nem felelt, a szép fehér fejét meg elfordította. Nehogy a könnyet lássák. Aztán riszált egyet a tarisznyáján s látszott, nem akar ő most senkivel szóba állani. A szeme odameredt a tárgyalóterem ajtajára, ahonnan gubás parasztlakók lépkedtek ki tempósan sorjában.

Az öreg lelkendezve tápázkodott fel a helyéről s az atyafiakhoz indult, akik szomorúan, lemondóan intettek feléje. Az öreg újra keserves sirásra fakadt. A vállai görcsösen rázkódtak. A parasztlakók beszélték el aztán, hogy a vén szittya a fiát siratja, aki részeg fővel baltával verte ki apját a házból. Az öreg följelentette a fiát, de most, hogy a pör a bíróság elé került, mélységesen megbánta a cselekedetét.

Az öreg elborult szemmel nézett szét, aztán odasompolygott a törvényszéki terem szolgájához:

— Az isten áldja meg, szóljon érte egy szót! Az egész vagyonomat odaadom, csak a gyereket be ne zárják...

§ **A Forgách Berchtold affér.** Budapestről táviratozza tudósítónk: *Farkas Gyula* járásbíró ma délben hirdette ki az ítéletet abban a rágalmazási pörben, a melyet *Forgách Antal* gróf indított *Berchtold Miklós* gróf ellen, s a melynek tegnap volt a tárgyalása. A járásbíró *Berchtold* grófot rágalmazás vétségéért 500 kor. 16- és 100 kor. mellékbüntetésre ítélte, *Madách Imrét* ellenben felmentette.

§ **Hirlapi polémiából rágalmazás.** *Magay János* volt kisújszállási járásbíró még járásbíró korában elsikkasztotta a kezelése alatt volt *Fekete* örökösök 8000 koronányi letétjét. Az egyik örökös, *Bordács Tamás* kisújszállási gazdaember egy ottani helyi lapban keményen megtámadta *Csegey János* gyámot, a ki viszont ugyanott ugyancsak megtépázta *Bordács* becsületét. Ezért nyilvános rágalmazás miatt perelte be egymást, a hirlapi polémiába bocsátkozott két immár elkeseredett ellenséggé vált jóbarát. A bíróság azonban felmentette mindkét vádlottat, a kik semmiségi panaszszal járultak a Kuria elé a kölcsönös felmentés és a míst is, mert a törvényszék a perköltségeket megszüntette. A Kuria ma foglalkozott a semmiségi panaszszal *Tarnai János* előadásában s *Thassy Pál* koronaügyész indítványára a semmiségi panaszokat részben el, s részben visszautasította.

Most jelent meg

Magyar nemzetiségi politika

Írta: Bánfi Dezső báró.

*** Bolti ára 1 korona. ***

Dárdai Sándor

Közigazgatási ***

*** Törvénytár

3-ik legújabb (1903. évi) kiadása.

10 kötet ára 120 korona.

Kapható:

INGUSZ I. és FIA

könyvkiadóhivatalában Aradon,

Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Városi és megyei telefon szám: 517.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Veszedelemes vasrácsok.

A József főhercegen a fák oly ügyetlenül vannak bekerítve, hogy azok ugyan meg vannak védve, de annál kevésbé a közönség, mely vagy azon kerítések alól ó lábaiba botlik bele, vagy a kiálló hegyes vas-karokon szakítja el ruháit. Tegnap tanuja voltam, mint esett el egy uri asszony, ki a vasrács egyik kiálló lábába belebotlott. Részakított kabátokról pedig többes számban tudnék beszélni.

Felhívjuk az illető körök figyelmét ezekre a sok kellemetlenséget okozó műzériákra, melyeken könnyen lehetne segíteni.

Egy sétáló.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Fizetésekeptelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésekeptelenségekről tesz jelentést: *Vigder Viktor, Temesvár.* — *Engel Adolf, Galánta.* — *Dragóner Ernesztina, Zigráb.* — *Gruber Ferenc, Csorvás.* — *Losonczy József, Nyiregyháza.* — *Halle Samuel, Temesvár.* — *Tolnai D., Szeged.* — *Richter Jenő, Neutitschein.* — *Suchy János, Prága.*

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget.

cselédleány személyében akadályozta meg, hogy a katasztrófa be nem következett.

A Szegényház téren a 18. szám alatt lakik Dénes József házmester nejével s Irma nevű kislány és Eszter nevű öt éves gyermekével. A házmester az éjjel erősen befűtött a kályhába, mert az egyik gyermeke, a kis Eszter betegeskedett és panaszkodott, hogy fázik. Ez éjjel után történt két órakor. Ma reggel aztán hiába várták a házaan lakók közül azok, akik korán szoktak kelni, a házmestert. Nem mutatkozott. Pedig már rendszeren öt órakor felszokott kelni.

Vége is egy *Harkos Etel* nevű cselédleány, aki a mosókonyhába akart menni, hat óra körül bekopogtatott a lakásba. De nem kapott választ, ami nagyon meglepte.

— Valami baj történhetett náluk! — kiáltotta és összecsiszított több lakót, akik aztán feltörték az ajtót.

Fojtó bűzódult ki a lakástól. A beható emberek valahogy a belső szobába futva, ott találták eszméletlen állapotban, az ágyakban fekvő, a házmestert és családját. Gyorsan a mentőkért telefonáltak, akik egy órai mesterséges légzéssel és mindenféle szerek alkalmazásával visszatudták adni valamennyit az életnek.

A mentők szénegázmérgezést konstataáltak rajtuk. A mérgezés úgy történt, hogy a kályhából a szénegáz nem tudott kijutni a kéményen és a szobát töltötte meg. Dénesék állapota súlyos.

— **Uj regényünk.** Lapunk mai számában kezdjük meg közölni az *Antikrisztus csodái* című hosszabb, érdekesítő regényt, melyre e helyen is figyelmeztetjük olvasóinkat.

— **Erzsébet napja.** Fájdalmas érzéssel gondolunk ma a mi felejthetetlen nagy hivatunkra, aki talán nem is halott, hanem a lelki életben köztünk élő védő szellem. Erzsébet napját értük meg s kegyelettel emlékezünk a szomorú véget ért királynéra. Szépen ünnepeltek meg a gyásznapot az iskolák. Aradon minden iskolában gyászünnepet tartottak, tanárok, tanítók beszéddel méltatták az alkalmat. Méltóképen emlékeztek meg az évfordulóról a *Somogyi-fele* felső leányiskolában. *Somogyi Gyula* dr. igazgató megnyitóját után *Novák Róza* dr. tanárnő költői lendülettel, s nagyon jellemzően beszélt Erzsébet királynéről. A növendékekre mély hatást gyakorolt a beszéd. Befejezésül *Zoltay Mátyás* tanár vezetése alatt elénekelték a Himnuszt.

— **Az új ágyuk.** Bécsből táviratozzák, hogy katonai körökben az a felfogás, hogy a tábori ágyuk kérdése közvetlenül megoldás előtt áll és a hadsereg részére szükséges új ágyuk előállítására 1904. évben megkezdődik. *Kropacsek* tábornagy kiküldött egy adhoc-bizottságot, mely elhatározta, hogy különféle rendszerekből hat mintapéldányt készített el. Az új ágyuk beszerzésére valószínűleg negyven millió koronára lesz szükség.

— **A visszatartott adó.** Szegedről táviratozzák lapunknak a következő, érdekes hírt: Ismeretes, hogy *Khuen-Héderváry* gróf minisztersége alatt Szeged város közgyűlése megtagadta az önkéntes adófizetés elfogadását és az ünnepélyes elutasítást. Az új miniszterelnök most a szegediek elhatározatát egyenesen visszautasította s egyszersmind meghagyta a tanácsnak, hogy a törvényes következmények terhe alatt két nap leforgása alatt intézkedjék a felterjesztett határozat visszavonásáról. A városi tanács az ügyet átteszi a közgyűléshez.

— **Álhir a szerb királyról.** Belgrádból táviratozzák, hogy ma az a hír keringett, hogy a szerb királyt *szélhüdes érte.* Később azonban ezt a hírt a leghatározottabban megcáfolták.

— **Affér a citromlé miatt.** Budapestről táviratozza tudósítónk: A képviselőház mai ülésén a szünet alatt terjedt el annak a híre, hogy a *Polónyi Géza* és *Olay Lajos* közt támadt tréfás színezetű affér *békésen elintéződött.* Polónyi tudvalevően *Kubik Béla*val és *Fáy István*nal provokálta *Olay Lajos*t, ki a maga részéről *Rakosi Viktor*t és *Kaas Ivor* bárót nevezte meg segédjeként. A segédek ma összeültek a képviselőházban és rövid tanácskozás után jegyzőkönyvileg intézkedtek az ügyet olyképpen, hogy *Polónyi sajnálatát fejezte ki,* hogy ezt a tréfát megcsinálta. Ugy történt a dolog, hogy az újságírók megrohanták őt a folyosón s politikai részleteket kértek tőle a *Tallian* vacsorájáról. Ekkor aztán ő tréfálkozva mondta, hogy politikai részletek nincsenek, de *Olay* megitta a kézmosásra való citromos vizet. Tréfa volt az egész és sajnálja, hogy komoly félreértésre adott okot. Ezzel a magyarázattal *Olay* segédei megelégedtek és szintén sajnálatukat fejezték ki felük sértő nyilatkozatain.

— **Az egészségügyi bizottság ma Kabdebó János dr. elnöke** alatt ülést tartott. Tárgyalásra került Borsodmegyeiek a gyógyszerárak adományozását illető felirata volt. A felirat személyjogi gyógyszerárak adományozási és átruházási jogát megakarná szüntetni, illetve az állampénztár javára szolgáló megváltáshoz kívánja kötni. A bizottság a feliratnak egyszerű tudomásul vételét hozza javaslatba, arra való tekintettel, hogy a kérdéses reformok ugyanis sorra kerülnek majd a gyógyszerárak államosítása alkalmával.

— **Jegyzőválasztás Diécsen.** A *Fehér Leontin* nyugdíjaztatásával megüresedett diécsi körjegyzői állást ma töltötték be választás útján. A választáson *Bolyos József* borsosbesi főszolgabíró elnököt, aki a jegyzői álláson a következőket jelölte: *Ory Béla* gurahonci oklevés jegyzőjelöltet, és *Hesz Lajos* borsosbesi járási irnokot. Pályázott még *Kampján György* jegyzőjelölt. A három jelölt közül *Ory Béla* egy, *Hesz Lajos* 82 szavazatot kapott s így jegyzővé nagy többséggel *Hesz Lajos*t választották meg.

— **Az olasz király Londonban.** Londonból táviratozzák, hogy az olasz királyi pár Londonba érkezett. Az utcák mind fel voltak díszítve, dalban banket volt, melyen a lordmajor díszes feliratot nyújtott át. *Viktor Emánuel* király erre adott válaszában súlyt helyez a két állam közötti barátságra.

— **Rákóczi-estély.** A *névtelen asztaltársaság* f. hó 21-én, este 8 órakor a „Rákóczi”-ünnepély alkalmából társas vacsorát rendez *Porcán* Lajos „Magyar királyhoz” címzett vendéglőjében. Az estélyen felkért hölgyek zene-előadást rendeznek, az urak pedig alkalmi hazafias szónoklatokat fognak tartani.

— **Uj fogalmazó-gyakornok.** A m. kir. pénzügyminiszter az aradi pénzügyigazgaósághoz *Köpf Kálmán* aradi lakost pénzügyi fogalmazó-gyakornokká ideiglenes minőségben kinevezte.

— **Adóbehajtás katonai karhatalommal.** Közel tíz hónapja tart már a törvényen kívüli állapot, amely az adófizetők legnagyobb örömeire teljesen megszüntette az adóbehajtásokat. A boldog állapot azonban ingyátszik most már nem fog sokáig tartani s ha röviden véget ér, amire az új kormány bizton számít, annál fürgébben peregnék az árverelő dobok. Megbízható forrásból értesül egy vidéki lapársunk arról, hogy a vár megyék és várcsok utasítást kaptak arra nézve, hogyha az exlex állapot megszűnik és megkezdődik az adók behajtása, olyan helyeken, ahol a lakosság fellépése a tömeges adóbehajtások miatt netalán fenyegetőnek mutatkozik, katonai karhatalmat vegyenek igénybe. Mi pedig azt tart-

juk, hogy nem katonai karhatalomra van szükség a hátralékos adóbehajtásnál, hanem a *legnagyobb kiméletre és méltányosságra.* Uvakodni kell attól, hogy a szegény népet az adóért egyszerre megrohadják, ami sok kis egzisztenciát megintatna, sőt tönkre tenne, hanem kellő haladékokat kell engedni a hátralékok letörlesztésére.

— **Gáli József dr.** főrendiházi tag egészségi állapota, mint értesülünk, immár annyira helyreállott, hogy elhagyhatta a budapesti Grünwald, féle szanatóriumot. Gáli főrendiházi tag ma utazott le temesmegyei birtokára, Lukarecre.

— **Korniss gróf temetése.** Egy párisi sürgöny jeleinti, hogy a Korniss-család semmiféle intézkedést nem tett a Párisban öngyilkossá lett *Korniss Odön* gróf eltemetése iránt s így az osztrák-magyar konzul *állami költségen temettette el a gróft.* A megsebesültek közül a bányászakadémikus jobban van, míg a másik két sebesült testéből a golyót nem tudták eltávolítani. A konzulátus a gróf lakását hivatalosan lepecsételte s a vizsgálatot a napokban fogja megtartani.

— **Négy száz sztrájkoló elfogatása.** Ungvárról táviratozzák: Az itteni rendőrség ma a katonaság közbejöttével *négy száz butorgyári munkást letartóztatt.* A letartóztatás azért történt, mert a sztrájkolók, köztük sok munkásnő, pár nap előtt tüntettek a gyár előtt s mikor a csendőrök két tüntetőt elfogtak, ezeket a nők kiszabadították a rendőrök kezeiből s a *rendőröket megkergették.* Ma megisméltődött az eset. A rendőrség katonai kirendeltséget kért s összefogott négy száz munkást. Az ungvári szociálista-párt vezetősége az esetet táviratilag bejelentette a belügyminiszteriumnak és sürgős orvoslást kért. *Selley* miniszteri tanácsos intézkedett, hogy az esetről kimerítő távirati értesítést kapjon.

— **Uj gyár Aradmegyében.** Valeamarén a felsőmagyarországi *Neugröschl*-cég, a mely a Zimbró és Józshely között levő *Strasser*-birtokot megvette, a birtok erdőtermékumainak földolgozására *bükkhordó gyárat* létesített. A nagyobb szabású gyár üzembe helyezésére legközelebb megtartják a helyszíni szemlét.

— **Sójóvedéki körlovas.** A művelt magyar társadalomnak nyilván fogalma se volt arról, hogy ilyen cifra államhivatal is létezik. A nagy titkot a hivatalos lap árulja el, mely tegnapi számában közli, hogy ő felsége *Kuhár Antal sójóvedéki körlovasnak* sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta. Gratulálunk a kitüntetett férfinak, a ki ezentul, érdemkereszttel a mellén, bizonyára büszkében fogja a sójóvedéki körlovolagolni.

— **Aradi származású siketnéma tolvaj.** *Mérán* ból táviratozzák, hogy *Gamperz Mariának*, egy bankigazgató leányának a lakásán ma betörést követtek el. A betörő 500 frankot és néhány értékes gyűrűt lopott el. Délután föltűnt a városban egy siketnéma, aki egy ötven frankos papírt akart felváltani. Letartóztatták és ekkor a nyelve alatt megtalálták a gyűrűket és a harisnyájában a pénzt. A rendőrség kihallgatta, mire a tolvaj, ki csak sziszegte a siketnémaságot, jelölte, hogy *Szendrei Jánosnak* hívják és *aradi* születésű.

— **Ne bántsd a másét.** Maramaros-Szigetről írják: *Bocrán* János földmives e hó 17-én M.-Szigetről váratlanul visszatért az egy órányira fekvő falujába s lakásában találta a M.-Szigeten állomásozó katonaság egy közkatonáját. A férj ezen szavakkal: Ne bántsd a másét, — oly erővel sújtott a baltájával a katonára, hogy azt félhalva szállították a kórházba. A férjet a csendőrség letartóztatta.

— **A főispán holtteste.** Tegnap bontották föl a néhány nappal ezelőtt elhunyt *Mailáth* István volt barsmegyei főispán végrendeletét.

A végrendeletben Mailáth István azt az akaratát hagyta hátra, hogy holttestét szállítsák Gothába és ott *élessék el*. Arra az esetre, ha családja nem teljesítené ezt az akaratát, vagyona nagy részét egy magyar halottégető fölállítására hagyományozza. Családja, mint Aranyos-Marótról jelentik, Gothára szállíttatja holtját és az ottani krematóriumban elégetik holttestét.

— **A rozsdás toll.** A debreceni 3-ik honvéd gyalogezred egyik számvivő-örmeistere, *Franczli* Károly tragikus halállal mult ki tegnap. Egy héttel ezelőtt, amikor irodájában dolgozott, tolszárba új pennát akart tenni. Amint a már használatlan, rozsdás pennát kivette, véletlenül megszurta vele balkezének mutatóujját. Kevés vé serkedt a szúrás helyén s *Franczli* ügyet sem vetett rá. Estefelé azonban már sajgó fájdalmat érzett s éjjelre dagadni kezdett a keze, majd az egész karja. Amikor orvoshoz folyamodott, segíteni már nem lehetett s tegnap nagy szenvedések közepette meghalt.

— **Az üzleti körökből.** A *Steiner* Adolf és társa aradi jönevű bőrkereskedő cég kötelékéből *Klein J.* beltag kilépett és helyébe beltagként *Wolf* Jenő lépett be.

A Porter cipők ma a legkedveltebb cikkek közé tartoznak Aradon. Alig van példa rá, hogy valamely gyártmány ily rövid idő alatt megnyerte volna a közönség tetszését. Ennek a titka abból áll, hogy a Porter cég nemcsak a legjobbat tartja raktáron, hanem azt a lehető legolcsóbban árusítja. Vannak talán elvétve kételkedők, akik azt hiszik, hogy a Porter-cég cipőivel nem nyújt annyit, mint bármely más speciális a, de ezek a kevesek menjenek el és győződjenek meg róla, hogy szép sikkos és finom cipőkben nagyobb választékot nem lehet kívánni. Az áruház számol a legkényesebb igényekkel s midőn a versenynyel sorompóba lép, ismeri annak a közönségnek jogos kívánalmait, amelynek hű kielégítésére egyedül törekszik.

— **Dentolin fog-örme** a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Welsznai, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urai (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A szerelmes könyvelő.

(Egyik sikkasztásból a másikba.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 19.

Könnyelműségének, mulató kedvének és egy szerencsétlen szerelmi viszonyának lett az áldozata *Dickmann* Gyula könyvelő. Pályáját az újpestvidéki takarékpénztárnál kezdte meg, s itt rövid időn belül 12.000 koronát sikkasztott. Az intézet azonban a könyvrületességnek valósággal határtalan mértékét alkalmazta vele szemben, mert nemcsak hogy följelentést tett ellene, hanem oly elismerő bizonyítványt állított ki szorgalmáról és szakértelméről, hogy a soroksári takarékpénztár, amely éppen könyvelőt keresett, kapva-kapott a fényes akvizíción.

Dickmann bünső hajlamai azonban itt is visszatértek, annál is inkább, mert a soroksári takarékpénztárnál divó lanyha ellenőrzés a csábítás ellenállhatatlan varázsával hatott reá.

Történt, hogy két évvel ezelőtt szép fiatal asszony köszöntött be a soroksági takarékpénztárba. Azért jött, hogy megkérje a könyvezetőt, *Dickmann* Gyulát, hogy ne árverezék el a takarékpénztár jóvára lefoglalt holmiját. *Dickmann* Gyulát, bár házas ember volt, annyira megbűvölte a szép asszony, hogy nemcsak a közbenjárását, hanem a szívét is fölajánlotta neki.

Az asszony mindkettőt elfogadta s attól fogva *Dickmann* sürűn járogatott be Budapestre szép ismerőséhez, akit kedvesévé tett.

Lakást tartott neki, fogatot bérelt, s minden kényelemmel ellátta őt.

Több mint másfél esztendeig tartott az uri élet, míg végre nagy nehezen rájöttek az intézetnél, hogy a könyvelő ur 28.000 koronát sikkasztott a reá bízott pénzekből. A takarékpénztár följelentésére *Dickmann* nyomban letartóztatták s a pestvidéki törvényszék sikkasztás miatt vád alá helyezte.

Ebben az ügyben ma volt a végtárgyalás a pestvidéki törvényszéknél *Bánó* József elnöke alatt.

A vádlott töredelmes vallomást tett a bíróság előtt, s azt is előadta, hogy miképen leplezte sikkasztásait. Ezt különben annál könnyebben tehette, mert az ellenőrzés a legnagyobb mértékben felületes volt. Maga az elnök is megjegyezte:

— Rettenetes kontról!

Kihallgatták az igazgatóság tagjait is. Valamennyi egyszerű ipsros ember.

— Értének a könyveléshez? — kérdezte az elnök.

— Nem értünk mi semmit.

— Hát akkor, hogy ellenőrizték az intézet könyveit?

— Éppen azért vettünk egy bizalmas embert, a könyvelő személyében.

— No, ugyan jól megválogatták.

A törvényszék *Tóth* István kir. alügyész vádbeszéde és *Friedmann* Bernát dr. védelme után *Dickmann* Gyulát sikkasztás büntette miatt három évi börtönrre ítélte, s ebből a vizsgálati fogóság révén 9 hónapot kitöltöttnek vett.

Az ítélet ellen a vádlott és védője felebeztek.

SPORT.

+ Az Aradi Tornaegyesület folyó hó 21-én, tartandó háziversenyének főpróbája holnap, péntek este 6 órakor lesz a lyceumi tornacsarnokban, melyre az egyesület tagjainak minél nagyobb számban való megjelenését kéri az elnökség.

TÖRVENYKEZÉS.

Az édes apa.

— Jelenet a folyosón. —

Arad, november 19.

Az igazságügyi palota széles emeleti folyosóján öreg szürös bácsi üldögélt a lépcső fokán. Nagy, vörös tenyerébe temetve szomorúságosan ingatta ősz fejét. És hallatszott a csendes zokogása. Egy újságíró szánakozva lépett az öreg mellé:

— Kit sirat bácsi?

A vén magyar nem felelt, a szép fehér fejét meg elfordította. Nehogy a könnyet lássák. Aztán riszált egyet a tarisznyáján s látszott, nem akar ő most senkivel szóba állani. A szeme odameredt a tárgyalóterem ajtajára, ahonnan gubás parasztok lépkedtek ki tempósan sorjában.

Az öreg lelkenedezve tápázkodott fel a helyéről s az atyafiakhoz indult, akik szomorúan, lemondóan intettek feléje. Az öreg újra keserves sirásra fakadt. A vállai görcsösen rázkódtak. A parasztok beszéltek el aztán, hogy a vén szittyja a fiát siratja, aki részeg fővel baltával verte ki apját a házból. Az öreg följelentette a fiát, de most, hogy a pör a bíróság elé került, mélységesen megbánta a cselekedetét.

Az öreg elborult szemmel nézett szét, aztán odasompolygott a törvényszéki terem szolgájához:

— Az isten áldja meg, szóljon érte egy szót!

Az egész vagyonomat odaadom, csak a gyereket be ne zárják . . .

§ A Forgách Berchtold affér. Budapestről táviratozza tudósítónk: *Farkas* Gyula járásbíró ma délben hirdette ki az ítéletet abban a rágalmazási pörben, a melyet *Forgách* Antal gróf indított *Berchtold* Miklós gróf ellen, s a melynek tegnap volt a tárgyalása. A járásbíróság *Berchtold* gróftól rágalmazás vétségéért 500 kor. fő- és 100 kor. mellékbüntetésre ítélte, *Madách* Imrét ellenben felmentette.

§ Hírlapl polémiából rágalmazás. *Magay* János volt kisújszállási járásbíró még járásbíró korában elsikkasztotta a kezelése alatt volt *Fekete* örökösök 8000 koronányi letétjét. Az egyik örökös, *Bordács* Tamás kisújszállási gazdában egy ottani helyi lapban keményen megtámadta *Csegey* János gyámot, a ki viszont ugyanott ugyancsak megtámadta *Bordács* becsületét. Ezért nyilvános rágalmazás miatt perelte be egymást, a hírlapl polémiába bocsátkozott két immár elkeseredett ellenségévé vált jóbarát. A bíróság azonban felmentette mindkét vádlottat, s kik semmiségi panaszszal járultak a Kuria elé a kölcsönös felmentés és a miatt is, mert a törvényszék a perköltségeket megszüntette. A Kuria ma foglalkozott a semmiségi panaszszal *Tarnai* János előadásában s *Thassy* Pál koronaügyész indítványára a semmiségi panaszokat részben el, s részben visszautasította.

Most jelent meg

Magyar nemzetiségi politika

Írta: Bánfi Dezső báró.

*** Bolti ára 1 korona. ***

Dárdai Sándor

Közigazgatási ***

*** Törvénytár

3-ik legújabb (1903. évi) kiadása.

10 kötet ára 120 korona.

Kapható:

INGUSZ I. és FIA

könyvkiadóhivatalában Aradon,

Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Városi és megyei telefon szám: 517.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Veszedelemes vasrácsok.

A József főhercegun a fák oly ügyetlenül vannak bekerítve, hogy azok ugyan meg vannak védve, de annál kevésbé a közönség, mely vagy azon kerítések kiálló lábába botlik bele, vagy a kiálló hegyes vas-karókon szakítja el ruháit. Tegnap tanuja voltam, mint esett el egy uri asszony, ki a vasrács egyik kiálló lábába belebotlott. Elszakított kabátokról pedig többes számban tudnék beszélni.

Felhívjuk az illető körök figyelmét ezekre a sok kellemetlenséget okozó mizériákra, melyeken könnyen lehetne segíteni.

Egy sétáló.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: *Vigder* Viktor, *Temesvár*. — *Engel* Adolf, *Galánta*. — *Dragóner* Ernesztina, *Zigráb*. — *Gruber* Ferenc, *Csorbás*. — *Losonczy* József, *Nyiregyháza*. — *Halle* Sámuel, *Temesvár*. — *Tolnai* D., *Szeged*. — *Richter* Jenő, *Neutitschein*. — *Suchy* János, *Prága*.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget.

Budapesti árú- és élelmiszer-árak

Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, november 19

Délután. Buzakínál mérsékelt vételkedv került. Kedvező irányzat mellett 25,000 métermázsza került forgalomba, tartott áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás esős.

Zárás 12 órakor:

Table with 2 columns: Item (Buza 1904, Rossz 1904, Zab 1904, Tengeri 1904, Repece 1804) and Price range.

Zárás 6 órakor:

Table with 2 columns: Item (Buza 1904, Rossz 1904, Zab 1904, Tengeri 1904, Repece 1904) and Price range.

Vasúti közlekedés

Érvényes 1908. évi október 26 1-651.

ARADROL

Table listing train routes from Budapest to Arad with departure times.

ARADRA

Table listing train routes from Arad to Budapest with arrival times.

Erdély felé:

Table listing train routes to Erdély with departure times.

Erdély felől:

Table listing train routes from Erdély with arrival times.

Temesvár felé:

Table listing train routes to Temesvár with departure times.

Temesvár felől:

Table listing train routes from Temesvár with arrival times.

Brád felé:

Table listing train routes to Brád with departure times.

Brád felől:

Table listing train routes from Brád with arrival times.

Motormenetek

Arad-Városhátér és Mezőhegyes között.

Table listing motor train routes between Arad and Mezőhegyes.

Arad-Uj-Szent-Anna-Kétegyháza között.

Table listing motor train routes between Arad and Kétegyháza.

REGÉNY-CSARNOK

Az Antikrisztus csodái.

Begény.

Irtá: Lagerlöf Zelma.

Bevezetés.

Ha az Antikrisztus elérkezik, egészen Krisztushoz hasonlatosnak fog látszani.

I.

A császár álmot lát.

Abban az időben történt, amikor Augustus volt a császár Rómában s Heródes a király Jeruzsálemben, hogy nagy, ünnepien szent éjszaka szállt le a földre. A legsötétebb éjszaka volt ez minden éjszakák közt: azt hitte volna az ember, hogy az egész föld valami pincébe hullott alá. Lehetetlen volt megkülönböztetni a vizet a földtől s a vándor a közönségesen járt uton sem tudott eligazodni. Nem is lehetett másképp, mert az égről nem jött a világosságnak egy sugara sem. A csillagok mintha otthon maradtak volna s a jó, öreg hold félrefordította a fejét.

S a csend és a hallgatás éppen olyan nagy volt, mint a sötétség. A folyó megállt futásában, szellő nem rebbent, még a nyárfa levelei sem reszkettek. Ha a tenger partjára mentél volna, azt látod, hogy a habok nem gördülnek többé a part felé, ha a sivatagra mentél volna, a homok nem serceg a lábaid alatt.

Minden megkövült s mozdulatlan maradt, hogy meg ne zavarja a szent éjszaka csendjét. A fünek nem szabad volt nőni, a ködnek nem szabad volt hasadni, a virág nem mert illatot lehelni.

Ez éjszakán a fenevad nem cserkelt, a kigyó nem mart, a kutya nem ugatott. S ami a legdicsőbb, az élettelen tárgyak nem engedték az éjszaka szentségét azzal megzavarni, hogy rossz cselekedetre használtassák magukat. Tolvajkucs nem tudta kinyitni a lakatot, kés nem tudott vért ontani.

Rómában éppen ezer az éjszakán jött le egy kis csapat ember a Palatinuson levő császári palotából s utját a fórumon át a Kapitólumnak vette. Mert éppen azon a napon kérdezték meg a császárt tanácsosai, hogy nem volna-e kifogása elene, ha templomot építenének neki Róma szent hegyén. Augustus nem adta azonnal beleegyezését, mert nem tudta, hogy tetszeni fog-e az isteneknek, ha neki is templomot építenek az övéik mellé; azért azt felelte, hogy éjjeli áldozattal fogja megkérdezni védő szellemétől, hogy mi az akarata.

S most, követve néhány bizalmas emberétől, ment, hogy bemutassa az áldozatot.

Augustus gyaloghíntőn vitette magát, mert öreg volt már s nehezebb esett a Kapitólum sok lépcsője. A kalitkát, melyben az áldozatra szánt galambok voltak, maga tartotta a kezében. Nem kísérték papok, sem tanácsurak, vagy katonák, hanem csak legbensőbb barátai. Előtte fáklyahordók jártak, mintha tüzzel akarnának utat fúrni a sötétségbe; aztán jöttek a rab-szolgák, kik a háromlábú oltárt, az áldozó-köntöst, a késeket, a szent tüzet s mindazokat az eszközöket vitték, melyek szükségesek az áldozat bemutatásához.

Utközben a császár vidáman beszélgetett bizalmasaival s azért egyikük sem vette észre az éjszaka véghetetlen nyugalma és csendjét. Csak mikor egészen felértek a Kapitólum tetjén arra az üres térségre, ahova az új templomot szánták, akkor nyílt meg a szemük, akkor látták, hogy rendkívüli dolgok történnek.

Nem lehetett ez olyan éjszaka, mint a többi, mert fent a hegytetőn valami csodálatos jelenséget láttak. Először azt hitték, hogy valaminek, viharvert olajfának a törzse, azután azt gondolták, hogy Jupiter templomából jött ki valami ósrégi kőbálvány a hegy tetejére. Végre úgy vélték, hogy nem lehet más, mint az agg Szibilla.

Ilyen vénséget, ilyen züllöttséget, ilyen szörnyűséget még nem láttak soha. Rettenetes volt ez a vén asszony. Ha a császár nincs velük, mind hazamenekül az ágyába.

— Ez ő! — susogták egymásnak. — O, aki annyi esztendő, ahány fővényszem van hazája partjain. Miért jött éppen ez éjszakán elő barlangjából? Mit akar hírül adni a császárnak s az országnak ő, aki jóságját ráírja a falevelekre, mert tudja, hogy a szél ugysis elviszi annak, akinek szüksége van rá?

Annára meg voltak ijedve, hogy homlokukkal borultak volna a földre, ha Szibilla csak egy mozdulatot tesz. De a jósnő oly csendesen ült, mintha nem is élne. Gubbasztva ült a legszélső sziklacsúcson s kezével beárnyalva szemét, átkömlött az éjszakán. Ugy ült ott, mintha azért jött volna fel a hegy csucsára, hogy jobban lássa, mi történik a távolban. O keresztül láthatott ezen az éjszakán is!

A császár és kísérete ekkor vette észre, hogy milyen sötét az éj. Tenyéryire sem láttak maguk elé. S minő csend! Minő hallgatás! Még a Tibéris tompa zugása sem hallható. De a levegő fojtó volt; hideg veríték ült ki a homlokukra, kezük megmerevedett, erőtlenné lett. Azt hitték, valami borzasztó fog történni.

De egyikük sem akarta mutatni, hogy fél, mind azt mondták a császárnak, hogy jó jel: az egész természet visszafójtja lélegzetét, hogy Augustus géniuszát üdvözölje.

De a valóság az volt, hogy Szibillát úgy megragadta valami jelenség, hogy nem is tudta, hogy Augustus császár felment a Kapitólumra. A jósnő lelke távol országba vezette; úgy érezte, hogy nagy sikszágon halad át. A sötétben lába minduntalan megakadt valamiben, mintha apró-földhányások közt járna. Lehajolt s a kezével tapogatózni kezdett. Nem; nem földhányások ezek, hanem bárányok s juhok. Nagy, alvó juhnyáj közt haladt.

(Folytatása következik.)

Szeszüzlet

November 19.

Mai jegyzéink: Készárú nagyban nyers szesz 118 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Bedrótolt máslék 12:80—13— korona máslékáránt.

NAPIREND.

November 20. Péntek. Róm. kath. naptár: Valburg. — Protestáns naptár: Bódog. — Izraelita naptár: Kiszev. Ros. Chodes. — Görög-keleti naptár (november 7.): Hieron. A nap két 6 óra 58 perccor, nyugszik 4 óra 1 perccor.

Közlöny-könyvtár. Nyitva van hetfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11:15—12:15 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1:15—2:15 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Eréklye-múzeum helyisége mellett II. e. e. e.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Sok helyütt csapadék, később hűvösebb.

November 21. Az aradi tornaegyesület háziversenye (Lyceumi tornacsarnok). — A lippai jótékony nőegylet hangversenynyel egybekötött táncestélye (József főherceg szálloda). — A névtelen asztaltársaság társasvacsorája este 8 órakor (Magyar Király vendéglő).

IDEGENEK ARADON.

November 18.

Fehér Kereszt szálloda. Konopy Kálmán birtokos Odvos. — Keppes Lajos igazgató Nagyhalmagy. — Kenderesi Árpád birtokos Puj. — Puskás Miksa utazó Bécs. — Steger Anna magánzónó Budapest. — Grünfeld Adolf utazó Bécs. — Mitich Lipót utazó Triest. — Schütz Ignác utazó Bécs. — Rosenblüh Lajos utazó Bécs. — Weisz Sándor utazó Bécs. — Deutsch Lipót kereskedő Temesvár. — Laufer Ferenc utazó Budapest. — Pieger Bertalan utazó Budapest. — Salamon Dezső utazó Budapest. — Klein Armin utazó Budapest. — Ifj. Madarász János szerkesztő Kassa. — Kacell Richárd gyáros Prága. — Glück Lajos utazó München. — Sorber József utazó Bécs. — Kermar Kálmán kereskedő Tomost.

Nemzeti színház.

Bérlet 51. sz.

Páratlan.

Pénteken, 1908. évi november hó 20-án:

A pesti nők.

Operette 3 felvonásban. R. színt francia eszme után írták: Tann Bergler O. és Norini E. Zenéjét szerette: Lehár Ferenc. Magyar színré átdolgozták: Feld A. és Mérei A.

SZEMÉLYEK:

Table listing names and roles of the cast members.

Kezdete este 7 óra felől órakor.

NYILTÉR.*

Halászlé.

Az őszi halszezon beálltával ma és minden következő pénteken a legnemesebb halfajokból készült

halászlé

és minden más módon készített finom halak kaphatók.

Továbbá van szerencsénk a zsurokat, estélyeket és névnapokat rendező háziaszszonyok szíves figyelmébe ajánlani, hogy nemcsak pénteken, hanem a hét bármely napján is a legszebben diszitett hideg halak mindig kaphatók.

Kiváló tisztelettel:

Braun és Schuch

Millennium-sörszarnok és étterem tulajdonosok.

Ma este Nagy Károly külföldről hazakerkezett hirneves zenekara hangversenyez.

Az aradi kir. ügyészségtől.

10079—903. K. ü. sz.

Árlejtés.

Az aradi kir. ügyészség felügyelete alatti központi és a hatósága területén levő borosjenői, nagybuttyini, kisjenői, nagyhalmágyi, pécskai, mária radnai és világosi kir. járásbírósi fogházakban letartóztatott foglyok és rabok rendszeres ételmezésének, valamint a betegek számára orvosi rendelvény alapján kiszolgáltatandó étadagok és élelmi szereknek az 1904., esetleg 1904—1906. évre leendő együttes biztosítása iránt az aradi kir. ügyészség hivatalos helyiségében folyó évi november hó 30-án d. e. 10 órakor zárt ajánlati tárgyalással egybekötött szóbeli árlejtés fog tartatni.

Miről vállalkozni kívánók azzal értesítenek, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és az alábbi kelleknek megfelelőleg kiállított és felszerelt zárt írásbeli ajánlatok az árlejtés megkezdéseig az alulírott kir. ügyészségnél nyújtandók be. Később érkező ajánlatok, valamint az árlejtés befejezte után tett utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az írásbeli ajánlatokban számmal és betűkkel kiírva, külön ajánlat teendő:

1. a rendszeres étadagra nézve 56 dgr. kenyérral együtt,
2. a böjti (112 dgr. kenyér) étadagra nézve, és
3. a betegek részére kiszolgáltatandó étkekre nézve, mely utóbbi ajánlatnál a számvevőileg megállapított kikiáltási árakhoz vi zonyított százalékos leengedés mennyisége tüntetendő ki.

A bánatpénz összege 1000, azaz egyezer koronában állapítatik meg, mely készpénzben, vagy szabály szerint biztosítékul elfogadható értékpapirokban az ajánlatához melléklendő, a szóbeli árlejtésen részt venni óhajtok által pedig az árlejtés megkezdése előtt leteendő, megjegyztetvén, hogy még le nem bonyolított más hasonló vállalatoknak lehetőségben lévő biztosítéka, illetőleg az arra való hivatkozás az előírt bánatpénzt nem pótolhatja.

A kir. ügyész ég által nem ismert vállalkozók előéletük és vagyoni állapotuk iránt magukat a zárt ajánlatokhoz melléklendő, illetve a szóbeli árlejtésnél bemutatandó hatósági bizonyítvánnyal igazolni tartoznak.

A piaci árak alapján számvevőileg megállapított kikiáltási ár: a rendszeres étadag 56 dgr. kenyérral együtt 28 fillér,

a böjti (112 dgr. kenyér) adagra nézve 16 fillér.

A beteg étadagok kikiáltási árairól, valamint a részletes árlejtési feltételekről a kir. ügyészség irodájában a hivatalos órák alatt értesítés szerezhető s az árlejtési feltételek ismerete, valamint az, hogy az ajánlattevő magát azoknak aláveti, az írásbeli ajánlatokban kifejezetten megemlíthető.

Aradon, 1903. évi, november hó 16-án.

Dr. Meszlényi Antal
kir. ügyész

2433

Magyar királyi államv. üztelv. Aradon.

31062—1903. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

(Kavics és terméskő biztosítása iránt.)

A magy. királyi államvasutak aradi üzletvezetősége az 1904. és esetleg 1905. és 1906. években szükséges kavics és terméskő mennyiségek szállítását szándékozik biztosítani, mely mennyiségek felerészben minden év márcziushó elején, felerészben pedig április hó közepén elszállításra készen kell állani.

A biztosítási szándékolt anyag megnevezése:

Rostálatlan bánya vagy folyamkavics szükséglet szerint.

Rostált bánya vagy folyamkavics szükséglet szerint,

Felépítményi darabolt kavics 40.000 m³.

Utépítéshez való darabolt kavics 2000 m³.

Terméskő válogatott nagy darabokban (0.1 m³-tól 0.15 m³-ig) 2000 m³.

Terméskő közép nagyságú darabokban (0.05 m alu' 0.01 m³-ig) 10.000 m³.

Terméskő kisebb darabokban (0.01 m³ alul 0.003 m³ ig) szükséglet szerint.

Közuzalék mint fedő anyag 1000 m³.

Rostalaj szükséglet szerint.

A felépítményi kavicsnak 5—6 cm.-nyi, az utépítéshez kavicsnak 3—0 cm.-nyi nagyságának és minden földes anyagtól és zuzaléktól mentesnek kell lennie.

A fentiek magukban foglalják az évenként előreláthatólag szükségletű mennyiségeket, azonban a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének jogában áll a fent kitüntetett mennyiségeket a végleges átengedés alkalmával 50 százalékkal csökkenteni, avagy a szállítási év folyamán 50 százalékkal felemelni.

A biztosított mennyiségnél kevesebb megrendelés esetén szállító a magyar királyi államvasutak

ellen semmi néven nevezendőigényt nem támaszthat.

A fenti anyok ajánlatételéhez szükséges ajánlati úrlapok, pályázati feltételek az alább felsorolt hivataloknál és az összes kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők, míg az általános szállítási feltételek csakis készpénz fizetés mellett a magyar királyi államvasutak nyomtatványtárától (Budapest, Andrássy-ut 73—75. sz.) 50 fill. áron szerezhetők meg.

Az ajánlatok a külön e czélra szerkesztett ajánlati úrlapon teendők.

A szállítás az anyagok szállítására nézve fennálló: 129291/96. sz. általános, valamint az aradi üzletvezetőség részéről egyidejűleg kiadott pályázati feltételek alapján eszközölendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírott üzletvezetőség anyag- és leltár beszerzési osztályánál ingyen megszerezhetők, valamint a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségénél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az egy koronás magyar kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok ezen alábbi külcímmel: „Ajánlat kavics és terméskő szállítására 31062/903. sz.-hoz” 1903. évi december hó 5-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5%-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1903. évi december hó 4-én déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránaál teendő le, esetleg oda posta útján küldendő be.

Az ajánlatok fölötti határozathozatal, illetve a szállítás oda itélese az ajánlat felbontásától számított 28 nap alatt várható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Arad, 1903. november hóban.

Az Üzletvezetőség.

(Utánnvomas nem díjazatik.)

KINTZLER ZOLTAN

Gronometter műorás és ékszerész

Arad, Andrássy-tér 20. (Régi arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható.

Pontos és szolid kiszolgálás!

17232—1903.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 8382/228—1897. sz. a. alkotott és kormányhatóságilag jóváhagyott a „cselédmenedékház létesítéséről és nő cselédek jutalmazásáról szóló szabályrendelet 4. §-a értelmében minden év, tehát a folyó 1903. év végével is” cselédjutalom címén 400 koronát tevő 3 díj, és pedig I. 200 korona, II. 100 korona, III. 100 korona lesz az arra érdemes cselédek részére kiadandó.

Ezen jutalomdíjak elnyerése iránt pályázhatnak 18. életévet betöltött jó és hűséges magaviseletű, havi vagy évi bér mellett szolgáló helybeli vagy idegen illetőségű nő cselédek, kik kizárólag vagy főleg a házban vagy a család egyes tagjainak szolgálatában Arad szabad kir. város törvényhatósági területén egy helyen és egy folytában legkevesebb 3 éven át gazdjok meglegedésére szolgáltak, erkölcsileg kifogás alá nem esnek és a cseléd beiratási díjakat pontosan megfizették.

Azon cselédekre nézve, kik a beiratási díj fizetését elrendelő szabályrendelet életbe lépté előtti vagyis 1882. év előtt léptek szolgálatba, azóta változatlanul mindig egy helyben szolgáltak, a beiratási díj feltételei föl kivételnek.

A jutalomdíjban már részesült cselédnek újabb pályázata esetén a korábbi jutalmazását megelőző szolgálati ideje be nem számítható.

A szolgálati idő tartamába beszámítandó az az idő is, melyet a cseléd oly szolgálatban töltött el, a mely szolgálat a cseléd tartó elhalálása miatt szünt meg.

A díjak kiosztásának alapjául a szolgálati idő nagysága vétetik: elsőbbségben azok részesülnek tehát, kik: a) egy helyben leghuzamosabb ideig szolgáltak; b) egyenlő minőség esetén összes szolgálati idejüket véve Aradon legrégebben szolgáltak.

Jutalomdíj elnyerése végett december 15-én napjától 15-ik napjáig tartozik a cseléd gazdája vagy a gazdasszonya által kiállított bizonyítvány, cselédkönyve és születési anyakönyvi kivonata bemutatása mellett a kapitányi hivatalnál személyesen jelentkezni, ahol jelentkező ebbeli kérelme jegyzőkönyvbe vétetni fog. A személyesen jelentkezett cseléd a kívánt okmányok mellékleteivel kérelmét írásban is benyújthatja. — Később és idő előtt beérkezett kérvények visszautasítottatni fognak. Ha valamely évben a jutalmak egészben vagy részben pályázó hiányában, vagy egyéb okok miatt ki nem adhatók, a felmaradt jutalomdíjak a következő évben kerülnek kiosztás alá.

Arad, 1903. évi november hó 15.

Sarlot,
főkapitány.

Sürgös figyelmeztetés!

Üzletünkben feltalálható legfinomabb s valódi

OROSZ-TEA

kilónként 10—35 kor.-ig

mellőzhetővé teszi, hogy ezen cikket Bécs, Trieszt, avagy Hamburgból szerezzük be; mint azt számos tea-fogyasztó háznál eszközlik.

Megrendelés előtt kérjük czégünknel próbát eszközölni.

Teljes tisztelettel

Vojtek és Weisz.

RUM

legfinomabb minőségekben s igen jutányos árak mellett.

Budapesti ár- és értéktábla

Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, november 19

Déltársad. Buzakinál mérsékelt vételkedv kerl...

Zárta 18 órakor:

Table with 2 columns: Item (Buza, Rossz, Zab, Tengeri, Repce) and Price (1904. áprilisra, 1904. augusztusra).

Zárta 5 órakor:

Table with 2 columns: Item (Buza, Rossz, Zab, Tengeri, Repce) and Price (1904. áprilisra, 1904. augusztusra).

Vasúti közlekedés

Érvényes 1903. évi október hó 1-éjéig.

ARADROL

ARADRA

Table listing train routes from Budapest to Arad (Budapest felé indul).

Table listing train routes to Budapest from Arad (Budapest felé érkezik).

Erdély felé:

Erdély felé:

Table listing train routes to Erdély from Budapest.

Table listing train routes to Budapest from Erdély.

Temesvár felé:

Temesvár felé:

Table listing train routes to Temesvár from Budapest.

Table listing train routes to Budapest from Temesvár.

Szeged felé:

Szeged felé:

Table listing train routes to Szeged from Budapest.

Table listing train routes to Budapest from Szeged.

Brád felé:

Brád felé:

Table listing train routes to Brád from Budapest.

Table listing train routes to Budapest from Brád.

Motormenetek

Arad-Városháza és Mezőhegyes között.

Table listing motor train routes between Arad and Mezőhegyes.

Arad-Uj-Szent-Anna-Kétegyháza között.

Table listing motor train routes between Arad and Kétegyháza.

REGÉNY-CSARNOK

Az Antikrisztus csodái.

Regény.

Irtá: Lagerlöf Zelma.

(1)

Bevezetés.

Ha az Antikrisztus elérkezik, egészen Krisztushoz hasonlatosnak fog látszani.

I.

A császár álmot lát.

Abban az időben történt, amikor Augustus volt a császár Rómában s Heródes a király Jeruzsálemben...

S a csend és a hallgatás éppen olyan nagy volt, mint a sötétség. A folyó megállt futásában...

Minden megkövült s mozdulatlan maradt, hogy meg ne zavarja a szent éjszaka csendjét.

Ez éjszakán a fenevad nem cserkelt, a kigyó nem mart, a kutya nem ugatott.

Rómában éppen ezer az éjszakán jött le egy kis csapat ember a Palatinuson levő császári palotából...

S most, követve néhány bizalmas emberétől, ment, hogy bemutassa az áldozatot. Augustus gyaloghíntón vitette magát...

Utközben a császár vidáman beszélgetett bizalmasaival s azért egyikük sem vette észre az éjszaka veghetetlen nyugalmát...

Ilyen vénséget, ilyen züllöttséget, ilyen szörnyűséget még nem láttak soha. Rettenetes volt ez a vén asszony.

Annaira meg voltak ijedve, hogy homlokukkal borultak volna a földre, ha Szibilla csak egy mozdulatot tesz.

A császár és kísérete ekkor vette észre, hogy milyen sötét az éj. Tenyérnyire sem láttak maguk elé.

De a valóság az volt, hogy Szibillát úgy megragadta valami jelenség, hogy nem is tudta, hogy Augustus császár felment a Kapitóliumra.

(Folytatása következik.)

Szeszüzlet

November 19.

Mai jegyzéskint: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona...

NAPIREND.

November 20. Péntek. Róm. kath. naptár: Valburg. Protestáns naptár: Bódog. Izraelita naptár: Kiszlev. Ros. Chodes...

IDEGENEK ARADON.

November 18.

Fehér Kereszt szálloda. Konopy Kálmán birtokos Odvos. Keppes Lajos igazgató Nagynaimagy. Kenderesi Árpád birtokos Puj...

Nemzeti színház.

Béret 51. sz. Páratlan.

Pénteken, 1903. évi november hó 20-án:

A pesti nők.

Operette 3 felvonásban. R. színt francia eszme után írták: Tann Bergler O. és Norini E. Zenéjét szerzerette: Lehár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Table listing names and roles: Rozsnyay Bejczy Gy., Mimi, leánya Szilassy J., Prokopné Pajor Agnes, Erzel Föti Frida...

Közdete este 7 óra fél órakor.

NYILTÉR.

Halászlé.

Az őszi halszezon beálltával ma és minden következő pénteken a legnemesebb halfajokból készült

halászlé

és minden más módon készített finom halak kaphatók.

Továbbá van szerencsénk a zsuromat, estélyeket és névnapokat rendező háziasszonyok szives figyelmébe ajánlani...

Kiváló tisztelettel:

Braun és Schuch

Millennium-sör-csarnok és étterem tulajdonosok.

Ma este Nagy Károly külföldről hazakerkezett hírneves zenekara hangversenyez.

Az aradi kir. ügyészségtől.

10079—903. K. ü. sz.

Árlejtés.

Az aradi kir. ügyészség felügyelete alatti központi és a hatósága területén levő borosjenői, nagybuttyini, kisjenői, nagyhalmágyi, pécskai, mária radnai és világosi kir. járásbírósi fogházakban letartóztatott foglyok és rabok rendszeres ételmezésének, valamint a betegek számára orvosi rendelvény alapján kiszolgáltatandó étadagok és élelmi szereknek az 1994., esetleg 1904—1906. évre leendő együttes biztosítása iránt az aradi kir. ügyészség hivatalos helyiségében folyó évi november hó 30-án d. e. 10 órakor zárt ajánlati tárgyalással egybekötött szóbeli árlejtés fog tartatni.

Miről vállalkozni kívánók azzal értesítetnek, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és az alábbi kelleknek megfelelőleg kiállított és felszerelt zárt írásbeli ajánlatok az árlejtés megkezdéseig az alulírott kir. ügyészségnél nyújtandók be.

Később érkező ajánlatok, valamint az árlejtés befejezte után tett utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az írásbeli ajánlatokban számmal és betűkkel kiírva, külön ajánlat teendő:

1. a rendes étadagra nézve 56 dgr. kenyérral együtt,
2. a bőjti (112 dgr. kenyér) étadagra nézve, és
3. a betegek részére kiszolgáltatandó étkekre nézve, mely utóbbi ajánlatnál a számvevőleg megállapított kikiáltási árakhoz vi zonyított százalékos leengedés mennyisége tüntetendő ki.

A bánatpénz összege 1000, azaz egyezer koronában álapittatik meg, mely készpénzben, vagy szabály szerint biztosítékul elfogadható értékpapirokban az ajánlatához melléklendő, a szóbeli árlejtésen részt venni óhajtok által pedig az árlejtés megkezdése előtt leteendő, megjegyezten, hogy még le nem bonyolított más hasonló vállalatoknak lehetőségben lévő biztosítéka, illetőleg az arra való hivatkozás az előírt bánatpénzt nem pótolhatja.

A kir. ügyész ég által nem ismert vállalkozók előéletük és vagyoni állapotuk iránt magukat a zárt ajánlatokhoz melléklendő, illetve a szóbeli árlejtésnél bemutatandó hatósági bizonyítvánnyal igazolni tartoznak.

A piaci árak alapján számvevőleg megállapított kikiáltási ár: a rendes étadag 56 dgr. kenyérral együtt 28 fillér,

a bőjti (112 dgr. kenyér) adagra nézve 16 fillér.

A beteg étadagok kikiáltási árairól, valamint a részletes árlejtési feltételekről a kir. ügyészség irodájában a hivatalos órák alatt értesítés szereszhető s az árlejtési feltételek ismerete, valamint az, hogy az ajánlattevő magát azoknak aláveti, az írásbeli ajánlatokban kifejezetten megemlítendő.

Aradon, 1903. évi, november hó 16-án.

Dr. Meszlényi Antal
kir. ügyész

2433

Magyar királyi Államv. üzletv. Aradon.

31062—1903. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

(Kavics és terméskő biztosítása iránt.)

A magy. királyi államvasutak aradi üzletvezetősége az 1904. és esetleg 1905. és 1906. években szükséges kavics és terméskő mennyiségek szállítását szándékozik biztosítani, mely mennyiségek felerészben minden év márcziushó elején, felerészben pedig április hó közepén elszállításra készen kell állani.

A biztosítani szándékolt anyag megnevezése:

Rostálatlan bánya vagy folyam kavics szükséglet szerint.

Rostált bánya vagy folyam kavics szükséglet szerint,

Felépítményi darabolt kavics 40.000 m³.

Utépítéshez való darabolt kavics 2000 m³.

Terméskő válogatott nagy darabokban (0.1 m³ től 0.15 m³ig) 2000 m³.

Terméskő közép nagyságú darabokban (0.05 m alu' 0.01 m³-ig) 10.000 m³.

Terméskő kisebb darabokban (0.01 m³ alul 0.003 m³-ig) szükséglet szerint.

Közszalék mint fedő anyag 1000 m³.

Rostaalj szükséglet szerint.

A felépítményi kavicsnak 5—6 cm.nyi, az utépítéshez kavicsnak 3—0 cm.nyi nagyságúnak és minden földes anyagtól és zuzaléktól mentesnek kell lennie.

A fentiek magukban foglalják az évenként előreláthatólag szükségletű mennyiségeket, azonban a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének jogában áll a fent kitüntetett mennyiségeket a végleges átengedés alkalmával 50 százalékkal csökkenteni, avagy a szállítási év folyamán 50 százalékkal felemelni.

A biztosított mennyiségnél kevesebb megrendelés esetén szállító a magyar királyi államvasutak

ellen semmi néven nevezendőigényt nem támaszthat.

A fenti anyok ajánlattételéhez szükséges ajánlati űrlapok, pályázati feltételek az alább felsorolt hivataloknál és az összes kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők, míg az általános szállítási feltételek csakis készpénz fizetés mellett a magyar királyi államvasutak nyomtatványtárától (Budapest, Andrassy-ut 73—75. sz.) 50 fill. áron szereszhetők meg.

Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati űrlapon teendők.

A szállítás az anyagok szállítására nézve fennálló: 129291/96. sz. általános, valamint az aradi üzletvezetőség részéről egyidejűleg kiadott pályázati feltételek alapján eszközölendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírott üzletvezetőség anyag- és leltár beszerzési osztályánál ingyen megszereszhetők, valamint a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségénél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az egy koronás magyar kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok ezen alábbi külcimmel: „Ajánlat kavics és terméskő szállítására 31062/903. sz.-hoz” 1903. évi december hó 5-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyújtandók, vagy posta újján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5%-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1903. évi december hó 4-én déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál teendő le, esetleg oda posta újján küldendő be.

Az ajánlatok fölötti határozathozatal, illetve a szállítás oda itélese az ajánlat felbontásától számított 28 nap alatt várható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Arad, 1903. november hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnvomas nem díjaztatik.)

KINTZLER ZOLTAN

Cronometer műórák és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható.

1031

Pontos és szolid kiszolgálás!

17232—1903.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 8382/223—1897. sz. a. alkotott és kormányhatóságilag jóváhagyott a „cselédmenedékház létesítéséről és nő cselédek jutalmazásáról” szóló szabályrendelet 4. §-a értelmében minden év, tehát a folyó 1903. év végével is” cselédjutalom címén 400 koronát tevő 3 díj, és pedig I. 200 korona, II. 100 korona, III. 100 korona lesz az arra érdemes csejédek részére kiadandó.

Ezen jutalomdíjak elnyerése iránt pályázhatnak 18. életévet betöltött jó és hűséges magaviseletű, havi vagy évi bér mellett szolgáló helybeli vagy idegen illetőségű nő cselédek, kik kizárólag vagy főleg a házban vagy a család egyes tagjainak szolgálatában Arad szabad kir. város törvényhatósági területén egy helyen és egy folytában legkevesebb 3 éven át gazdjok megelegedésére szolgálnak, erkölcsileg kifogás alá nem esnek és a cseléd beiratási díjakat pontosan megfizették.

Azon cselédekre nézve, kik a beiratási díj fizetését elrendelő szabályrendelet életbe lépte előtti vagyis 1882. év előtt léptek szolgálatba, azóta változatlanul mindig egy helyben szolgálnak, a beiratási díj feltétele alól kivételnek.

A jutalomdíjban már részesült cselédnek újabb pályázata esetén a korábbi jutalmazását megelőző szolgálati ideje be nem számítható.

A szolgálati idő tartamába beszámítandó az az idő is, melyet a cseléd oly szolgálatban töltött el, a mely szolgálat a cseléd tartó elhalálózása miatt szűnt meg.

A díjak kiosztásának alapjául a szolgálati idő nagysága vétetik: elsőbbségben azok részesülnek tehát, kik: a) egy helyben leghuzamosabb ideig szolgáltak; b) egyenlő minőség esetén összes szolgálati idejüket véve Aradon legrégebben szolgáltak.

Jutalomdíj elnyerése végett december 15 napjától 15 ik napjáig tartozik a cseléd gazdája vagy a gazdasszonya által kiállított bizonyítvány, cselédkönyve és születési anyakönyvi kivonata bemutatása mellett a kapitányi hivatalnál személyesen jelentkezni, ahol jelentkező ebbeli kérelme jegyzőkönyvbe vétetni fog. A személyesen jelentkezett cseléd a kívánt okmányok mellékleteivel kérelmét írásban is benyújthatja. — Később és idő előtt beérkezett kérvények visszautasítottatni fognak. Ha valamely évben a jutalmak egészben vagy részben pályázó hiányában, vagy egyéb okok miatt ki nem adhatók, a felmaradt jutalomdíjak a következő évben kerülnek kiosztás alá.

Arad, 1903. évi november hó 15.

Sarlot,
főkapitány.

Sürgős figyelmeztetés!

Üzletünkben feltalálható legfinomabb s valódi

OROSZ-TEA

kilónként 10—36 kor.-ig

mellőzhetővé teszi, hogy ezen cikket Bécs, Trieszt, avagy Hamburgból szerezzük be; mint azt számos tea-fogyasztó háznál eszközlik.

Megrendelés előtt kérjük cégünknel próbát eszközölni.

Teljes tisztelettel

Vojtek és Weisz.

legfinomabb minőségekben s igen jutányos árak mellett.

APRÓ HIRDETESEK.

Két szobás udvari lakás

november 1-től kiadó. Csiky Ger-
gely-utca 18. szám. 2269

Gyógyszerész gyakornok.

Egy hat osztályt végzett intelli-
gens fiatal ember gyógyszerész gya-
kornoknak ajánkozik. Czim a ki-
adóhivatalban. 2416

Weitzer János toll.

Doboza
2 kor. 40 fill.

Nikkelezett aczélból. 2253

Kapható: **Ingusz I. és Fianál.**
Telefon 517.

Kerestetik

egy izr. vallású középkori özvegy
házvezetőnő, ki háztartás, varrás,
gyermeknevelésben jártas legyen.
Ajánlatok Schwarcz Eszti, Gura-
honz küldendők. 2427

Ügyes ügynökök felvételnek,

kik hirdetéseket már gyűjtöttek,
előnyben részesülnek. Ajánlatokat
a kiadóhivatalba „Ügynök” czimre
kérünk.

Szakavatott

teljesen megbízható

gépész,

ki kovácsmunkákat
is végez, 2433

azonnali belépésre

kerestetik

Seidner Bernátnál,

Berzován.

Telefon 242. sz.

Kalmár * *

* * József

villanyműszerész

Kerékpár és varrógép rak-
tára 2071

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

Raktáron tartok család

Singer varrógépeket,

karikahajós (Ringschiff) gépeket

házi vagy ipari használatra 5 évi
írásbeli jótállással, kedvező havi
részletfizetés mellett.

Varrógép javítások

jótállás mellett eszközöltetnek.

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 2411

ALAPITTATOTT 1890.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A katonai jótékony célokra szánt

XXIII-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen Ausztriában egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 19.382
nyereményt tartalmaz készpénzben 512.880 korona összértékben.

A főnyeremény

200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottókövető kezébe kerül.

A huzás visszavonhatatlanul 1903. évi december 17-én fog megtartatni.

— Egy sorsjegy ára 4 korona. —

A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III.
ker., Vorderer Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődekben, dohány-
tőzsdékben, adó-, posta-, távirat- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben
stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottókövetői igazgatóság
államsorsjátéki osztálya.

2616

Minden ősz haj

eredeti színét és ifjúkori szépségét visszanyeri a **Hajós-féle**

HAJREGENERATOR

használata által;

nem festi a bőrt és a fehéreműt nem piszkítja.

Egy üvegnek az ára 1 kor. 20 fill.

Szép, tartós feketére azonnal fest

minden haját a

Hajós-féle Hajfestő,

a szín le nem mosható. Ára 2 korona.

Gummi különlegesség (óvszer),

valódi amerikai speciálitás. 126

Egy eredeti légmentesen elzárt dobozban 6 darabban
2 korona.

Fenti készítmények kaphatók egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek és eladások.

Legnagyobb választék és legolcsóbb
bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüstművek kész-
pénzért a legmagasabb árban meg-
vétetnek vagy más új tárgyakra
átcserelethetnek. 1897

—Kéretik kísérletet tenni.—

M. kir. államvasutak.

151212—908. A. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak
igazgatósága a jövő 1904. évben,
esetleg 3 éven át szükséges ón
szállításának biztosítását óhajtván,
eziránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb 1903.
évi december hó 5-én déli 12 óráig
beterjesztendők, a bánatpénz pedig
1903. évi december hó 4-én déli
12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részle-
tezett feltételek, a mennyiségek,
ugyszintén az általános és külön-
leges szállítási feltételek a magyar
királyi államvasutak anyag- és lei-
tárbeszerzési szakosztályánál (Bu-
dapest, VI., Andrassy ut 78.) meg-
tekinthetők.

Budapest, 1903. évi október hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

M. kir. szabadalmazott

Tüzi fecskendők

és hozzávaló mindennemű tömlők
(csövek)

**Községeknek legalkalma-
sabb,** mert homokos és sáros víz
használatánál sem tagadják meg
a szolgáltatást, — a gép jó műkö-
désért 3 évi jótállás (ingyen javítás).

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gumi csövek gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, ezáltal a szivattyu
nem romlik és a bort nem ronthatja,
a gépezet jó működéseért 3 évi
jótállás, ingyen javítás.

K u t a k

a hozzávaló csövekkel gyári áron

Hönig Frigyes

harangöntőnél 1418

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Mindennemű javítások elfogad-
tatnak.